

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДН. ЧЕТВЕР, 8-ГО ЛЮТОГО 1912. ЧИСЛО 6.

VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, FEBRUARY 8, 1912. No. 6.

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

Розмет за місяць лютий 1912 р.

Розхід за місяць лютий єсть:

Ва померших членів або їх жени і за випадки каліцтва.

225. Буриняк Ілько	\$ 500.00
154. Кочан Петро	1000.00
56. Когут Іван	500.00
17. Федиш Гриць	1000.00
3. Гузеляк Семан	1000.00
3. Телех Акифій	1000.00
173. Вибель Настя	500.00
85. Байорек Войтїх	1000.00
33. Марцін Павло	1000.00
61. Валкучак Юрій	1000.00
7. Петрунцьо М. ж. Тимка	400.00
47. Ковалів Н. ж. Онуфрей	400.00
70. Маційовська М. ж. Пет.	400.00
276. Кшонтовська Ю. ж. Мих.	400.00
250. Сумка Василь	100.00

Разом виплачено, запомог \$10.200.00

Платня гол. урядників за місяць лютий 270.00

Адміністр. Союзу за міс. лютий 207.74

Весь розхід виносить \$10.677.74

Розмет платить 12.240 членів на ціле посмертне (кождий по 82 цнт.) і 1774 членів на пів посмертного (кождий по 41 центів).

Крім того кождий член платить за орган „Союза“ по 10 центів, на Резервовий Фонд по 5 центів, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Бідних по 1 центі, на Фонд Еміграційний по 1 центі.

Член на ціле посмертне платить 1.00 дол., а на половину посмертного 59 центів.

Д. Калітула, редактор,
А. Шаршонь, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. секр.

Новинки.

¶ Потрібно робітників. В фабриці пильників, в Brooklyn, N. Y. знайде приміщенє яких 40 людей; платня від штуки. Заробити можна від 12 до 20 доларів тижнево. Першенство мають робітники опитні в згаданій роботі. Зголошувати ся до United States Immigrations Service, 17 Pearl St. New York City.

¶ Ще одно банкруцтво. Читаємо в одній ньюйорській часописи: На порученє генерального прокуратора (Attorney General) ньюйорського стейту настановив суди найвишого трибуналу, Леман, Ірвінга Ц. Фокса ліквідатором (receiver) приватного банку, Франца Пшестшельского (Prze-strzelski), оперуючого в домі під ч. 155 Stanton St., New York City. Лік-

відатор Фокс зложив на жаданє власний поруку в квоті 40 тисяч доларів. Франц Пшестшельскі депонував був дня 10. серпня 1910 у стейтового контролора суму 10 тисяч доларів відповідно до правних вимогів на веденє приватного банку. Він прибув сюди в 1902 р. з Австрії, а свій інтерес розпочав в липни 1905 р. — Які властиво неправильности приневолити ньюйорські судові власти зайняти ся банком Пшестшельского, поки що не знати, але се стало ся не без оправданої причини. В тім банку, як нам доносять добре поінформовані люди, складало свої оцадности велике число Русинів і ті Русини готові тепер понести великі страти.

¶ Страйк ткацьких робітників в Лорене, Масс. ще доси непокінчений. Двох провідників страйку арештовано, а переговори страйкового комітету з відпоручниками ткацьких фабрик перебрало у свої руки Товариство Праці. До міста приїхало багато учених, які досліджують причини страйку. Досліди виказали, що положенє ткацьких робітників є дуже сумне і що 10 процент усього робітничої класи умирає рік річно з причини ріжнорожних злиднів.

¶ Новородок в сьмітарці. Десятилітній школяр, Макс Коген, повертаючи зі школи додому, побачив на розі улиць Сх. Бродвею і Джеферсон якогось чоловіка і жінку, що оглядаючи ся тривожно на всі боки, підійшли тихцем до стоячої при дорозі сьмітарки і кинули там невеличкий клунок. а самі швидко відійшли. Поведінка сих двох людей зацікавила хчопчину і він підійшов до сеї сьмітарки, щоби на власні очі побачити, що вони там покинули. Показало ся, що в тім клунку було що йно перед двома годинами народжене дитя, яке було живе і зовсім здорове. Тасмничих людей не віднайдено, а дитину забрано до шпиталю.

¶ Величезна поштова оплата. З Відня доносять, що там надійшов поштою в Росії лист, у яким находили ся якісь дорогоцености. Коверта сього листу має більше ніж 2 стопи довжини, а 1 стопу ширини. Одна сторона сеї величезної коверти покрита в цілости 10 рубльовими марками, а їх число виносить 182. Загальна отже оплата постова, а враз з тим і аскурація находячих ся в коверті дорогоценостей, виносить 1820 рублів або 940 доларів. Така кольосальна постова оплата осягнула сьвітовий рекорд, бо доси ніколи еще не чувано, щоби за один лист заплачено аж таку величезну постову належитість.

¶ До української суспільности. Остаємо під вражінєм нового факту з безконечного ряду репресій на українську академічну молодіж по поводу памятных кровавих подій з 1. липня 1910 р. По довгім слідчим арешті, по тамтогорічних масових дисциплінарних карах, по кількамисичній розправі і засуді сотки учасників на вязницю, приходить новий засуд: польський сенат львівського університету вичеркнув 41 українських студентів з поміж своїх членів. Сей засуд приносить для засуджених новий удар: він змушує їх перервати безпovolочно дальші студії, або лишити їх цілковито або шукати можности дальшої науки по інших університетах. В сій хвилі приходить ся нам пригадати нашій суспільности, що удар, який заважити може в цілім дальшій житю неодного з засуджених, поносять вони не за свою особисту провину. Свою молодечу екзистенцію наражують вони в борбі за ту справу, яку цілий наш народ вважає найважнішим своїм домаганєм. Отсе повинна оцінити наша суспільність, та сповнюючи свій обовязок супроти них, прийти їм бодай з матеріяльною помічю в їх тяжкім положеню. Фонд „Жертви для жертв“, якого призначенєм було нести поміч тим, що потерпіли в університетській борбі, не то, що цілковито вичерпаний, але не вистарчив навіть на покритє видатків попередних з часу розправи. Одинокана надія в нових жертвах суспільности. Нехайже-ж суспільність, яка в часах сецесії зуміла в однім моменті зібрати десятки тисяч для жертв університетської борби, не забуде про них рівнож і в сій хвилі примусового прогнання на чужину. — Жертви треба слати до Красного кредитового Союзу (Львів, Ринок ч. 10) на вкладкову книжочку ч. 9.000. D 29

Комітет „Жертви для жертв“.

¶ Заворушення в Бориславі. Оноді около 7-ої години вечером три молоді практиканти нафтарські і ученики вертільної школи в Бориславі, вийшли так підпиті на місто, що один з них, якийсь Завадовський з Королівства польського підійшов до спокійно стоячого молодого Жидка та вдарив його так сильно зелізним топірцем в голову, що зелізо застрягло глибоко в голові, а нещасливий хлопча упав неживий на землю. На крик хлопця придержали прохожі всіх трех практикантів і віддали в руки поліції, котра умістила їх в громадських арештах, звідки мали бути відставлені слідуючого дня до суду в Дрогобичи. Обурені таким вчинком Жиди, зібрали ся другого дня кількатисячною товпою, щоби виконати самосуд

над арештованими. І справді, коли надіхав віз з Завадовським, кинула ся на него товпа і побила його в страшний спосіб. Лише завдяки помочи жандармерії удало ся вирвати його живого з рук роз'яреної товпи. Замість до вязниці відставлено його до шпиталю. Сей напад на скованого і безборонного арештанта, викликав серед нафтових робітників, переважно Мазурів таке розяренє, що жидівське населенє напавду почало бояти ся о своє житє і майно тим більше, що робітники мали загрозити нападом на жидівські доми. Занепокоєне тим жидівське населенє віднесло ся до староства в Дрогобичи, звідки вислано сейчас відділ жандармерії, яка завела спокій.

¶ З аристократичного багництва. Віденські суди займають ся скандальною справою князя Стефана Пузини, що на велику скалю розвинув у Відни натяганє легковірних, а змркувавши, що рве ся, пропав без сліду. Між иншим взяв кн. Пузина за обєкт своїх операцій властительку кравецької робітні п. Бойкову. Дня 3-го падолиста м. р. припровадив до салону п. Бойко, її агент, якогось молодого елегантного мушину з молодю також елегантною жінкою і представив їх як князя Пузину з жінкою. Дама замовила костюм за 600 кор., а опісля вечерковий стрій, врешті боа, зарукавчик і футро з правдивих селескінів за 11.230 корон. По кількох днях п. Бойко попросила даму до міри а князя о більший задаток, але кн. Пузина відповів, що гроші дасть пізнійше, бо ще не одержав. Рівночасно якийсь „доктор“ Танненбавм почав через згаданого агента намаляти п. Бойкову, щоби позичила кн. Пузині гроший. Вона відмовила, але „доктор“ закинув сїти на її мужа, так що врешті вони обоє прийняли векслі Пузини з підписом його і його батька — як опісля показалося, фальшивим — і дама прийшла в посіданє дорожї гардероби. В подібний спосіб Пузина понатягав і инших своїх доставців, готель, реставрації і т. п. разом на суму вище 50-тисяч корон. Коли родина кн. Стефана про се довідала ся, віддала його до педагогічного заведеня в Еггенбургу і почала робити заходи о угодове поладженє справ, але до угоди не прийшло і п. Бойко зробила донесенє до суду. Тоді суд зажадав видачі молодого князя з заведеня в Еггенбургу, але — його там вже не було. Арештовано тільки його спільника Танненбавма, а за князем розіслано стежні листи. Дама, що купувала з ним дорожї футра, належить до віденського пів-світа і в своїх кругах знана під іменем Нолянди.

ДОПИСИ.

3 N. S. Pittsburg, Pa.

Не від річи буде де що сказати про нашу північну сторону міста Пітсбурга. У нас також, як і по других місцевостях є досить руського народу, однак про його жите і бутє мало хто знає. Ось — приміром возмим Братство Лицарів сьв. Георгія, відділ 250 Р. Н. Союзу. Це братство справді єще молоденьке, бо ледви два роки минуло, від його заложєня, а як воно красно розвиває ся! Се можна видіти хотьби з того, що днесь воно числить понад сто членів, самих Галичан. Се єсть найсильніший відділ Р. Н. Союзу в тій стороні міста, в так званій Алегені. Братство задумує в короткім часі заложити свою власну читальню, у якій молодіж моглаб збиратись і просвічати ся. А знов А. Качала, член того самого братства, не могучи найти поміж своїми „аргументів“, організує на свій власний кошт новий відділ до Союзу ч. 2., хотьчи якусь часть членів перебрати з відділу 250-го до свого. Однак з тої муки тижжє де йому їсти хліба, бо наші члени розуміють ся вже добре на мальованих лисах. Цікава річ, де А. Качала тоді находив ся як ми, бр. лицарів сьв. Георгія, організували ся, щоби нам був хоть що троха поміг. Во то, кажуть, що розбивати, то хто будь потрафить, але зложити до купи, то коштує не мало часу і праці. Кажуть, що А. Качала нам в організованю не міг бути помічний, бо він тоді якраз до нас качав ся і ще цілком не прикотив ся. І хто знає, чи би не був поклав ся і поза нас, як би не був завадив ногами об „маслянку“; маслянка висипала ся і загатила дорогу Качалі і Качала ані руш далі з місця. Масляник Процесович також єть членом нашого відділу і так нам намалянив, що тепер уряд братський є змушений через него тягати ся по судах. Андрей Качала і Маслянка Процесович, се були два сьвітла у нашім братстві, а тепер, видить ся, то і тогї погаснуть і... роби що хоч: зістанемо як серед болота. Качала був секретарем в якімсь там відділі Р. Н. Союзу, а що у нас такого „джабу“ не міг добити ся, бо завсїгди при виборах вибирало його одноголосно, то є одним голосом, тому то Качала організує тепер відділ до нового Союзу. Дало би ся ще багато писати про наше теперішнє положєнє, але тим разом нехай вистанє отсе, а коли позбираємо „маслянку“ і зробимо вільний тор для Качали і він покачає ся там, де заміряв перед двома роками качати ся, тоді напишу щось більше.

Дмитро Маційовський.

3 Alden Station, Pa.

Дуже гарні хвилини прийшло ся переживати нашій громаді в Alden Station, Pa., коли то за почаном тамошнього учителя, п. П. Щетинського зібрав ся гурток молодих племінь, і виучив ся „Ніч Вифлємську“ та пішов як раз на сьвятій вечір, коли перша зірка на небі засіяла, від хати до хати, представляючи сцену, яка мала місце при народженю Ісуса Христа. Наші молоді патріоти, не щадячи труда і здоров'я, ходили по домах під проводом свого улюбленого учителя через усі три дні, та завдяки їх невтомній праці, призбирали на церков квоту \$64.00. Дійсно потїшно представляв ся кождоу образ: На чолі стояв Ірод в чудовім костюмі, а за ним три царі. З другої кімнати давав ся чути наче ангельський спів „Слава во вишніх Богу“, з початку тихенько, мов якийсь тужливий плач, а нараз могучо, мов грім; поволи-по-

воли спів уривав ся. Се робило на всіх велике вражєнє. Знаменито віддавали ової ролі: жид, архирей, книжник та ангел; впрочім вої ролі випадали вдоволяючо. В представленю взяли участь: Ірод: Анд. Сивулич; ангел: Фелор Тиман; три царі: Іван Вельгош, Павло Вельгош і Михайло Волошанович; жовнір: Михайло Полянський; жид: Стефан Макара; книжник: Стефан Масляк; пастухи: Василь Макара, Михайло Михалік, Андрей Волошанович, Теодор Макара, Іван Масляк, Петро Васенда; всі з Alden Station. Кождоу мимоволі слеза тиснулася з очей, бачучи на чолі сего прекрасного гуртка їх проводира, П. Щетинського, який дійсно з посьвяченєм працював над виведєнєм сеї сценічної штуки, та не зважаючи на мороз та на свій старший вік, йшов від хати до хати і своєю витривалостю показав, кільки то може зробити для громади інтелігентний чоловік, коли веде діло як слід.

На особливше признанє заслугує праця і труд донечка П. Щетинського, Михайлини, яка приладила костюми дуже містерно і помагає своєму батькови в школі; вона приїхала тому два місяці з старого краю, де скінчила виспу дівочу школу і тому знає, якої ваги є народна просьвіта.

Честь народним робітникам!

3 Seymour, Conn.

Хто з увагою перечитує „Свободу“, то найде у ній майже зі всіх закутків американської Руси дописи про жите бутє Русинів; а з нашого закутка чомусь ніхто нічого не хоче написати, так як би в нашім плейзі не було жадних Русинів.

Так воно не є.

У нас є споре число Русинів, котрі працюють по різних шапах, а гуртують ся коло братства сьв. І. Хрестителя, ч. 18 Р. Н. С., і котре то братство є осередком цілого нашого життя, нїм заложила ся читальня „Просьвіти“, котра дала кільки представлень, а і тепер знов приготавляє нове. Також маємо тут руську школу, до котрої учащає поверх 40 дітей, а учителем є п. В. Каськів. Щоби ліпше заохотити діти до науки, та придбати сякий такий дохід на школу, рішив Комітет Шкільний, в порозуміню з д. Каськовим, уладити діточє представлєнє „Вертеп“, котре відіграли сїльські ученики.

Не буду тут розписувати ся над кождим з осіб, зазначу лиш, що всі діти поводили ся на сцені гейби випколені аматори, та представлєнє випало дуже добре, за що належить ся передовсім честь і слава д. Каськовому, що не жалує ні труду ні матеріяльних жертв та втрати, а щиро працює над дітьми. По скінченім представленю роздавали дітям ріжні ласощі, на закупно котрих жертвували слїдуючі добродії: о. А. Павляк \$2.00; по 1 дол.: Т. Дзядик, Н. Смії, М. Шермен, С. Вітяк, і А. Гелер; по 50 ц.: С. Виселюцький, Т. Підлипчак, Ю. Філь, П. Сиротяк, Я. Річ, Н. Пованда, С. Дзядик, І. Гут, І. Горбалі і Й. Ілюз; по 25 ц.: І. Чупа, П. Ромцьо, Д. Маційовський, П. Дзядик, М. Ковтко, Т. Ковтко, П. Квочка і А. Михальчук; по 10 ц.: Ф. Чурик, А. Гойсак, С. Тупчик, М. Курин. Честий дохід з представлєня і з добровільних жертв виносить \$64.95, котрі то гроші призначєно на шкільну бібліотеку.

В імені Шкільного Комітету належить ся подяка всім жертводавцям, котрі причинили ся до придбання фондів нашій руській школі. Рівнож на сїм місци дякуємо нашому учителеви, д. Каськовому за його щирю та

витривалу працю, за великий труд понесений для добра нашої дітвори.

Честь, кому честь!

Я.

3 Chester, Pa.

(Спростованє дописи з ч. 4-го.)

Хвальна Редакціє!

В імені правди прошу о поміщенє моїх кїлька слів в відповідь на допис з Chester, Pa. поміщену в ч. 4-ім „Свободи“.

Не правдою єсть, будьто би моїми заходами з'організувало ся братство сьв. Володимира, а правдою єсть се, що до часу мого побуту в Честері, жадне братство в Честері під повисним іменем не істнувало. Початок згаданого братства вийшов, як догадує ся, з сего, що сїмох членів відділу 237 справили собі мундур, а опісля до мундуру зголосило ся ще кїлькох, які не хотїли належати до згаданого відділу лише ізза личних анїмозій до тодішнього предсідателя відділу.

Правдою єсть, що по моїм відході з Честер з'організувало ся було братство мундурове під іменем Тов. сьв. Володимира, яке ізза дописей в „Свободі“ не хотїло прилучити ся до відділу, а крім сего і тії, які належали до відділу 237, хотїли приступити до якоїсь другої організації, зовсім не покидаючи Р. Н. Союзу. Вони хотїли зробити се тільки тому, що братство Сомествія сьв. Духа, завдяки непорядности деяких урядників не приступило в храмовий день до сьв. Сповіді і що між деякими зачав ширити ся радикалізм, і завдяки боротьбі, яку вела „Свобода“ з духовенством. Були навіть такі, котрі тягнули до „Гайдамаків“. Проте зовсім зрозуміле, що релігійні люди не мали чого там тримати ся і заняли вичікуєчє становище. Колиб не се, що я тоді був більше занятий купном лоти в Вільмінгтон і колектованєм гроша на Вільмінгтонську церкву, а при тім мусїв редагувати „Душпастиря“, бувбим близше приглянув ся тим непорозумінням, а так я обмежив ся лише на мої занятя церковні і редакторські, а до братства належав лише яко член, не маючи дуже часто навіть часу заглянути на місячний мітінг і аж вечером або на другий день складав свою належність п. А. Мішисі, місцевому секретарови.

Правдою єсть, що я замовляв для згаданих людей мундури, але се було єще перед Великодними сьвятами, коли про якусь нову організацію ніхто й не думав.

В кїлька тижнів по моїм відході з Честер, чувем від Веч. о. Пелеховича, що згаданє Тов. сьв. Володимира з'організувало ся, відбуло мітінг, і вибрало навіть в його несприсутности о. Пелеховича своїм предсідателем, і має давати на свій дохід бал. Опісля приходив до редакції „Душпастиря“ бден чоловік з Честер замовляти вступні білєти на бал і просив мене о статут „Христїянської Любови“, однак, що був трохи „під окотою“ я не мав приємности з ним говорити і статута не дав, бо єще не було. Яка дальша судьба сего братства не знав, аж довідав ся з послідного числа часописи.

Причини невдоволеня деяких членів, які за моїх часів зачали неприхильно відносити ся до відд. ч. 237 були сї, що по балю в суботу перед Храмом Сом. сьв. Духа (Зелені сьвята) деякі урядники через цілих два дни Зелених сьвят допивали позісталі „кеки“ і доїдали нерозпродані „ковбаски з капустою“, місто того, щоби взяти участь в торжєствах хра-

мових, як се було відай ухвалєно і звичаю від двох літ в тім братстві.

Прощу отже п. Д. І. не винуватити мене але самий відділ. Я з своєї сторони жалую лишє, що був занятий в данім часі і не міг тими панками з ч. 237 зайняти ся як слїд, ну і в два чи три тижні по Сомествію сьв. Духа вийхав на стало до Філядельфї. Про згаданих двох „співвиноватців“ моїх скажу, що за моїх часів пп. П. Камінський і І. Струмиляк „не закламутили води“ відділови ч. 237 і знавав їх яко чесних і порядних людей, яких імена суть і будуть висані в книгах тамошньої церкви яко її добродіїв. Відай п. Д. І. не знає, що дурниці випадає йому говорити лишє в сальоні на 3-ій або 2-ій улиці в Честер, але не напастувати людей в часописи, яку читають люди і можуть за таке потягнути за таке до відвїчальности.

Що до мене то я виступав і виступаю завсїгди проти Р. Н. Союзу коли його орган киричить проти віри церкви і духовенства і за се не потребує встидати ся.

о. Захар Орун.

Примітка Редакції: Помішючи отсе спростованє о. Зах. Оруна годі нам повздержати ся від одної маленької замітки. о. З. Орун наприкінці пише так: „Що до мене то я виступав і виступаю завсїгди проти Р. Н. Союзу коли його орган киричить проти віри, церкви і духовенства і за се я не потребую встидати ся“. Мимоволі нагадують ся тут слова другого нашого сьвященника, виповіджені серед зовсім подібних відносин: „...буду чи сильно пересьвідчений, що провід в сій організації є в руках людей ворожо настроєних проти віри, церкви і сьвященства, то сьвященники не яло ся лучити з ними, а з другої сторони Союз, як організація, є потрібний і konieczний для народу, тож годі проти него виступати“. (Vide ч. 5 „Канібальська етика й політика розбою“). В однаковій справі отже маємо два ріжні погляди. Котрий з них є гідний Русина-патріота, якому передовсім лежить на серці добро свого народу — не тяжко пізнати. А що до такого поступованя, як о. Зах. Орун пише: „не потребую встидати ся“, то се дуже сумно для руського сьвященника.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз“ — приймає членів до 45 літ життя. Вступне після літ. Є се одинока наша правдиво руська організація, основ. 1894 р., числить около 15 тисяч членів і складає ся з висше 300 місцевих поважних братств.

„Руський Народний Союз“ видає на посмертне, запомогти в разі калїцтва, неспосібности до праці і т. п. в протягу послідних двох літ суму \$208.739.36.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерти члена класи „А“ (цілє посмертне) \$1,000.00.

В разі смерти члена класи „В“ (половину посмертного) \$500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена класи „А“ \$400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена класи „В“ \$200.00.

Посмертне за діти від \$15.00 до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, нїг, або рук \$1,000.00, б) одної руки, ноги або ока \$200.00.

Єсли отець родини в пшпиталю божевільних, Союз платить що року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союзу.

Грицько Новаленко.

ЗРАДА.

Драматичний епізод у трьох актах
із початку XVIII віку.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Ященко Іван, сотник помічник, дуже повний.
Марія, його жінка, літ 25.
Паламіна, служниця Марії, вдова.
Молодій Петро, значний козак.
Деміо, його джур.
Нован дуже старий.
Значні і прості козаки, селяни, Москалі.Діється в сотенному місті, в полку Переяславському,
в домі сотниковому, 1708—1709 р.

(Конець.)

VII.

Двірський молодий козак увійшов і став
на дверях.

Ященко: Що тобі, хлопче?

Козак: Там, пане, прийшли Москалі.

Ященко: Чого їм треба?

Козак: Хотуть пана видіти.

Ященко: Поклич там, хто між
ними є старший. (Козак пішов).Один із козаків. Тепер уже поч-
не Москва до нас у гості заглядати.
Гостювати-ме вже так добре, що й
нам самим, господарям у своїй хаті,
буде тісно.

VIII.

Московський офіцер, за ним ще кілька
Москалів.Офіцер: (салютує). Желая здра-
вия пану сотніку!

Ященко: Спасибі.

Офіцер: Приказ імею ат самаво
ат ево светлости князя Меншикова —
іскать ізменников.Ященко: Та невже-ж у мене мог-
ли-б бути змінники?Офіцер: Нікаким родом ета неваз-
можна, патаму как ваша міласть єсть
крепка вернай царскому величеству.
Да только штоб тебе, пан сотнік, в
абиде ат таво не бити, што я с ка-
мандою абязан паіскаать ізменников
езде. Єсть вернає известіє, что вор
і плут бальной Петрушка Каладей в
сіх мєстах абрєтаєтєса. Сво ми чуть
было не паймалі, да он, вор, уже
больна ловак, смел, ушол ат нас за
двадцать вйорєт атєюда!Ященко: Невже-ж я став би пе-
рековувати в себе зрадників? Та я
чув, що Петра Колодія убито.Офіцер: Сликалі ми, да только
єта вєракі.Один із козаків: Пане Моска-
лю, наш пан відомий царському ве-
личеству, і то була-б зневага сьому
дому, коли-б тут стали зрадників шу-
кати.Ященко: І я сього дозволити не
можу.Офіцер: Светлейшой князь ва-
гнев прідьот, коль станеш ти, пан
сотнік, нам чівіть пратівнасть. Ізволь
вот прачітать.Ященко: (бере і читає листа, вер-
тає його. В немилу стані). Про ме-
не, нехай шукають, а тільки се не
знати що... Де-ж треба шукати: у ме-
не в кишені, в печі, в горілчаных
кухвах?Офіцер: Везде! Ізменнікі — хітьор
народ! Вот ми допреж паіщем ва два-
ре, всаду, а там асмотрім дом.Ященко: (махнув рукою). Бай-
дуже мені.

(Офіцер із Москалями пішов.)

Один із козаків: Отаке тепер
житє. Масмо слухати, що скаже той
світліший Меньшик.Ященко: Того наробили зрадни-
ки. Ну, панове, здаєть ся вже нам
там вечерю наготували. Ходім. Радий
буду випити з вами товариську, бра-
терську чарку, після того, як війна
розлучила нас на довгий час.(Козаки всі пішли у бокові двері. Ященко
позаду. Входить Марія.)

XI.

Марія: Там усе готове.

Ященко: А тут Москалів чорт
надніс.Марія: (злякано). Чого-ж їм тре-
ба?

Ященко: Зралників шукають.

Марія: Ти їх прожени. Нехай со-
бі ідуть к' бісу.Ященко: Причепили ся, що нічого
не міг їм зробити. Петра Колодія
шукають, наче-б то він у сьму селі
дєсь має бути.Марія: (злякано). Прожени їх,
прожени.Ященко: Чого турбуєш ся, Ма-
ріє? Нехай собі шукають, усе одно
не знайдуть.

Марія: Де-ж вона шукати муть?

Ященко: Усюди. У дворі, в са-
ду, в домі, в мисахих норках.Марія: В домі! Ні, сього не мож-
на дозволити, не межна, не можна.Ященко: Та ми-ж не ховали в
себе зрадників?Марія: Се все одно. Ховали, не
ховали — немає нікому діла. Хоч би
й справді кого сховали, то честь на-
ша вимагає, щоби в нашому домі чо-
ловік знайшов собі певний захист.Ященко: (здивовано). Моя пані,
що се тобі так неприємно?Марія: То ганьба, то зневага на-
шому домови.Ященко: Слухай, Мені здаєть ся,
тобі щось відомо?

Марія: А хіба що?

Ященко: О, бачиш, я вгадав. Ти
щось знаєш. Промов мені, признай
ся, я-ж тобі не ворог.Марія: (довго не зважаєть ся, по-
зирає на двері, звідки мають увійти
Москалі, відтак бере пана за руку).
Що-ж буде, як я признаю ся? Га,
скажи, мій пане, ти не повернеш на
лихе, у тебе шляхетне серце?Ященко: (здивований). Боже мій,
яка страшна тайна у тебе, де вона
взяла ся? Чую душею щось непевне.Марія: Ні, признайся, обідай, ти
не зробиш лиха, заховаєш мовчки те,
що знаєш? Я тебе, мій пане, пова-
жала, але тоді не буде краю моїй
вдячності до тебе на віки. Ти будеш
лицарем, не зрадиш?Ященко: Я тобі се обіцяю щир-
ро. Але я не знаю, що таке?Марія: Ну, добре. (Тихо). Я знаю,
де схований Петро Колодій.Ященко: Петро Колодій! Ти знаєш
де він схований! О, о, Маріє!Марія: Так, я знаю, бо сама йо-
го сховала. Його нещасного, побито-
го, голодного, напів живого. Ледви
доплетав ся до нас, і я не мала си-
ли його прогнати. Невже ти сам його
прогнав би, і не нагодував, не за-
хистив? Хто знайшов захист у нашо-
му домі, того ми боронимо. Так каже
шляхетний, лицарський обовязок. Не-
хай його вважають зрадником Моска-
лі, хоч він і не присягав царєви ні-
коли; нехай би його впіймали де ин-
де, не в нашому домі, то инша річ.
Так, мій пане? Ти не зрадиш, ні?
Промов-же!

Ященко: Ти його знала?

Марія: Він-же був у нас того лі-
та.Ященко: Ні, попереду коли не-
будь знала?Марія: Колись, іще молодою дів-
чиною знала, ще там, у Немирові.Ященко: Знала! І він тобі подо-
бав ся? Ти його кохала?Марія: (помовчавши). Що до то-
го? Я тобі не зрадила ніколи, я ні-
коли ні в чому не скривдила тебе, я
була тобі вірна і буду до віку. Він
мені подобав ся, як лицар, як борець,
але я обіцяю забути про його, тільки
спаси його, він у твоїх руках тепера.Ященко: (подумавши). Добре, що
ти признала ся. Я дам йому втікти.
Дай йому гроший, харчів, приведисюди. Я випущу його з двору у по-
тайному місці. Ніч темна, він деєь
сховаєть ся.Марія: А ти-ж не зрадиш? Для
милосерного Господа, скажи мені.Ященко: Добре, веде вже його,
а то скоро Москарі вернуть ся.

(Марія пішла).

Ященко: (сам, неспокойний). Во-
на його кохала! То дарма, що схова-
ла, я-б його не видав. Але воно йо-
го кохала. Се занадто! Він — мій во-
рог, і треба так зробити, більше не
вернув ся... Треба, треба! (Іде в двері
до саду і скоро вертаєть ся; за ним
— Москаль.)

X.

Ященко: (тихо, на дверях.) Я най-
ду Петра Колодія. (Шепче Москалеви
на вухо кілька фраз).

Офіцер: Харапо, атлічно.

Ященко: Щоб він сам піймав ся.
Ну, марш.(Москаль пішов. Ященко неспокойно жде,
Марія і за нею Петро в кері і шапці
ідуть із бокових дверей).Петро: Привіт шановному пано-
ви. До віку буду вдячний сьому до-
мови, де я знайшов захист.Ященко: Добре. Ходім, поки сю-
ди Москалі не прийшли.Петро: Прощай-же, пані Маріє.
Мабуть уже не побачимо ся. Прощай!

Марія: Ідїть швидко.

(Ященко і Петро пішли.)

Марія: (сама, ломить руки). Про-
щай! Прощай на віки... Покрий і за-
ступи тебе, Мати Божа... Що се? О,
що стало ся?!(На дворі чути вистріл, голоси, тупотню,
Марія в великій турботі).

XI.

Ященко: (вбігає). Його перестрі-
ли, впіймали. Москалі ведуть Петра
і починають його вязати ланцюгами).Ященко: А тепер я помщу ся...
Петре, се вона тебе зрадила. Ти їй
повіриш, а вона зрадила, накликала
Москалів. Забув єси запорозький зви-
чай не знати ся з жінками і через те
загинеш.Петро: Маріє, що се? Невже ти
зрадила? О, се було-б страшніше, ніж
усі московські шибениці.Ященко: Ведіть, ведіть його за-
раз. (Москалі і Петро пішли).Марія: (плаче, гукає). Ні, Петре!
Петре, не вір їм, се неправда! Він
не чує... О, що мені робити! (Плаче,
біжить до дверей, Ященко її не пус-
кає).

Ященко: Отепер я помстив ся.

Марія: (хапає пістоля зо стіни).
Вір мені, Петре, я не зрадила! (Стрі-
ляє себе в груди, падає.) Ти будеш
скоро на тім світі, усе знати-меш...
Іду за тобою, Петре.Ященко: Що ти зробила, Маріє!
(з плачем). Маріє, світоньку мій!
(Гукає). Гей люди, слуги!Марія: Ти помстив ся... Я була
тобі вірна, прощай...

XII.

Вбігають Москалі, за ними Петро, козаки,
Палажка.Офіцер: Какой тут безпарадок?
Не явилєся-лі єщо ізменнік?Палажка: (плаче, припадає). Моя
пані, голубочко, що се з вами?Марія: (одкриває очі, побачила
Петра). Яка я рада, що тебе бачу.
Петре, я не зрадила тебе... Я хотіла
тебе визволити. Яка я рада, що мо-
жу ще тобі се сказати. Скоро, скоро
стрінемо ся. Вір мені, Петре. Ти ві-
риш?Петро: Вірю, Маріє, вірю. Прос-
ти мені, прощай.Палажка: Вона вмерла! (Голо-
суть). Пані моя, матінко рідна...Петро: Маріє, світє мій... Я еко-
ро піду за тобою, але ясно вдушімоїй. І ви всі, всі... скільки вас є на
світі, що вбили її, мене вбсте... Ви
вєі знаєте: жива душа наша і жива
надія! Каті і тирані, гнобителі заги-
нуть, а правда і воля воскресне!...
Тепер — ведіть. (Москалі ведуть йо-
го).

(Заслона спадає).

Відозва.

В сім році минає, як відомо, сто літ
від часу, як прийшов на світ Маркіян
Шашкевич. Він положив великі заслуги
для нашого народу, бо він перший нав-
чив Русинів не встидати ся свого рідно-
го слова, бо він перший показав доро-
гу, якою нам треба йти, щоби здобути
собі повагу між іншими народами в
світі.Наш бідний край обходить торже-
ственно сью столітню річницю народин
Маркіяна. Всюда по містах, місточках
і селах устроюють вечерки і вечерниці
в його честь: в Підлиску, його родинним
селі, поставили йому величавий памят-
ник в формі хреста, у Львові відбули ся
громадні походи на його могилу; тут і
там основують ся інституції його імені,
збирають ся складки на народні цілі
і т. д. і т. д. Інтелігент стає побіч селя-
нина і робітника, молодіж побіч старих
і з всіх грудей добуває ся один гимн
похвальний в честь першого пробудите-
ля галицької землі.І нам, Русинам, яких доля кинула за
море, не випадає остатись по заду в
святкованю сего ювілею. І ми також
мусимо почувати ся до обовязку віддати
достойну і гідну честь Маркіянови, і
тим способом показати нашим братам в
старім краю, що ми так само хоч на чуж-
ій землі, уміємо шанувати память на-
ших великих заслужених людей.Тим то ми, підписані комітетові, сьмі-
ємо звернути ся до всіх Русинів в Аме-
риці от сими словами: Дорогі Родимці!
Хотай ми розкинені по широкій і довгій
Америці, то мусить нас тепер оживити
одна думка, одна ціль, а се відданє по-
чести першому каміняреви нашої відчи-
ни. На всіх наших плеїзах мусять в тім
або з початком слідуочого року бути у-
строєні концерти, вечерниці або який ін-
ший обхід в честь Шашкевича. Ми му-
симо звелічити його імя, аби старий чи
молодий як і дитина-школяр знали, хто
був Шашкевич, що зробив і чим він є
великий і заслужений для нас.Но тоє возвеличенє Маркіяна не ме-
же обмежити ся лише на слова; ми му-
симо се відданє чести показати також і
ділом. Ми знаємо, що в старім краю си-
плять ся фонди на рідну школу, ми знає-
мо, що всі Русини добровільно оподат-
ковують себе і тягнуть ся з послідного
на народні цілі, хоч кождий з нас знає,
як тяжко в краю о гріш. Богу дякувати,
нам тут в Америці лекше о хліб і о цент
і дльотого, чи можемо ми обоятним оком
дивити на се, як наші братя кладуть на
народнім жертвеннику свої лепти для
народного добра, а ми з своєї сторони
малиб бути рівнодушними і нічого не
дати?Ні, і ще раз ні! Ми мусимо помочи
нашому краєви і показати, що й нам
добро рідної школи лежить на серци.
Длятого ми просимо, щоби при всяких
Маркіянових обходах збирали ся добро-
вільні складки, щоби по церквах наше
Вс. Духовєнство відправляло параста-
си по Маркіяні і заряджувало заразом
збиранє жертв, щоби взагалі не проми-
нула ані одна нагода, при якій не зі-
бралоб ся децо на повиспу ціль. Всі ті
жертви утворюють один фонд під назвою
„Ювілейний фонд ім. Маркіяна Шаш-
кевича“ і він піде на шкільні цілі в
старім краю.Всякі жертви на Ювілейний фонд
імені Маркіяна Шашкевича прость ся
посилати на адресу касієра, S. Jadow-
sky, Box 76, Jersey City, N. J.

За Комітет:

о. Йос. Чаплинський, предс.,
167 Hall Ave., Perth Amboy, N. J.Ів. Мартон, заст. предс.,
Whiting, Ind.Сем. Ядловський, кас.,
Box 76, Jersey City, N. J.Вол. Касьнів, секр.,
10 Chmelnysky St., Ansonia, Conn.

КАЛЕНДАР.

ЛЮТИЙ.

н.ст.	Дні	Руські свята
8	Четвер	Ксенофонта
9	Пятн.	Івана Золот.
10	Субота	Єфрема. Суб. зад.
11	Неділя	Мясоп. Ігнатія
12	Понед.	Тр. Святих
13	Вівтор.	Кира, Івана
14	Середа	Трифон.

Новинки.

Рапорт імміграційної комісії. З Вашингтону доносять, що імміграційна комісія, досліджуючи через цілих п'ять літ імміграційні відносини в краю і за границею, покінчила свої праці і в тих днях має опублікувати широкий звіт із своїх дослідів. Основна гадка сього рапорту така, що до Америки не повинно впускати емігрантів італійських і славянських, бо вони тут „не пожадані” з огляду на „низький стан їхньої культури і малі вимоги жителів.” — „Велике число тих емігрантів — говорять — в сій рапорті — має деморалізаційний вплив на обнижуване скалі платні робітників американського, а тим самим на його жителів обставини. Сели усіх тих не пожаданих виселенців не допустимо до берегів Америки, то імміграція зменшиться відразу о одну третину.” На додає сказаного наводить ся в рапорті обставини в копальнях м'якого угля в Пенсильванії, де новоприбуваючі іммігранти висаджують з праці старших робітників, котрі не можуть згодити ся на таку платню, на яку годять ся „грінори.”

Бойкот української мови. Київські дневники доносять, що „істинно-русскі” звернули ся до начальників військових відділів в Києві, з „просьбою” заборонити воякам співати хором українські пісні.

З місцевих складів книжок земства (російське земство то є щось в роді галицької повітової ради) вицофано всі книжки, печатані українською мовою. Се стало ся також заходом „істинно-русских” кругів.

Українська печать в Галичині побільшилась з новим роком такими часописами: „Новим Словом”, дневником, органом „Народного Комітету”; „Січовими Вістями”, органом самостійних, радикальних „Січів”; „Підгірським Дзвонком” в Сяноці, тижневиком призначеним для Лемківщини; „Станіславівськими вістями” тижневиком для Підгір'я; „Калуським Листком”, для Калущини. — На Україні появляють ся нові часописи. В Харкові починає видаватись тижневик „Сніг”, а в Москві місячник (в російській мові) „Украинская Жизнь”. Звісно — жите не стоїть.

Крім гумористичної часописи п. н. „Страхопуд” зачали видавати русофіли-старокурники ще дві часописи: місячник „Націоналіст” і тижневик „Християнський Голос” на місце упокоїшого ся „Посланника”. Новокурені русофіли ладять ся видавати також літературно-науковий місячник.

Державний російський гріш в „подъяремной” Галичині. Русифіковане Галичине копуге Росію величезні суми. В минулому році видано загалом 2½ мільона рублів на „галицько-русское дѣло”. Сам вибір до парламенту двох москвофільських послів пожег близько мільон рублів. Видавано одної русофільської газетки в 15 тисячах примірників і в величезнім форматі затажило на бюджеті сумою поверх 50.000 рублів. Ще в минулому році системізовано дуже добре платні посади двох постійних агітаторів, що безнастанно мають розіздати по всім закуткам Галичини для поширення російської національно-державної ідеї.

В сій році — як вневияють русофіли — нереломовим, грошева форса ще зможе ся. Ходить головню о творені нових осередків православія для російських православних емісаріїв-батюшок, яких зявлять ся в Галичині на весні більша скількість. — Годить ся зазначити, що після звітів, міщених в „Прикарпатській Русі” розшибає ся найбільше по цій Галичині звисний еке-професор Гедев.

Арешт німецького наслідника престоло. Дневники доносять, що німецький наслідник престоло, котрий тепер постійно перебуває в Гданську, не відвадив доси своєї жінки по злочинах, ані не був в Берліні підчас Різдвяних свят, а то тому, що відсиджує гарнізоновий арешт, на який засудив його цар Вільгельм за його демонстраційне поведіння в парламенті підчас промови канцлера в мароканській справі. За ту демонстрацію цар покарав його 3-місячним домашнім арештом в Гданську, але сего нігде не оголошувало. Коли прийшов на світ четвертий син престолонаслідника, треба було чимось оправдати неприсутність батька і тоді пущено чуток, що престолонаслідник занедужав. Строгість царя походить відси, що царевич не хотів дати слова честі, що здержить ся від політичних демонстрацій; противно висланникам царя заявив, що не є вдоволенний з заграничної політики, веденої батьком і канцлером і що, о скільки зможе, буде проти неї прилюдно протестувати.

Вислід парламентарних виборів в Німеччині. Незвичайна дорожня средств поживи, мільонові видатки на цілі мілітарні, заборча політика правительства і інші подібні „кавалки” піхнули населення німецької країни під прапор соціалізму і других поступових партій. Негодоване широких верств Німеччини проти правительствених кругів обявило ся наглядно підчас недавніх виборів до німецького Райхстагу. Самих лише соціалістичних послів вибрано 110. Крім сих засядуть еще в німецьким парламенті отсі поступовці: 46 народових лібералів і 47 радикальних людовців. Опозиція буде мати отже 205 послів, а всі консервативні партії разом (між ними 18 Поляків) лише 195. Німецьке правительство опинило ся тепер в дуже скрутнім положенню, бо буде мусіло чистити ся з лібералами, які домагають ся далеко сягаючих демократичних реформ. Вслідом сьогорічних виборів дуже не вдоволенний цар Вільгельм, а з ним і всі підпори його крутої політики.

Ворохобня вояків. З Англії звіщають, що в таборі в Лангмор, недалеко Петерсфілда, в графстві Савтамптон вибухла в сльвєстровий вечір ворохобня вояків. Доносять, що кількох іпокоцьких вояків, обурених за се, що не увільнено їх на цілий новорічний день від служби, зібрало ся по погашенню світла перед бараками і почали бомбардувати камінням мешкання офіцерів. Офіцери і підофіцери довиходили сейчас в нічний одязі з бараків, а вояки утворили оборонний чворобік. Сержанти намагали ся вдерти до його середини, причім одного з них застрілено, інших покалічено багнетами. На конєць один з офіцерів визвав найвідважнішого вояка до двобою, з якого офіцер вийшов побідником. Після сего вояки вернули до своїх бараків.

З „істинно-русскаво” раю. Галицька печать містить лист одного політичного арештанта з Пскова про російські тюремні практики. Читаючи сей лист — холодне серце від грози мук, які доводить ся переносити арештантам. Показує ся, що Росія із своїм ладом се дійсне некло на землі. Від катованя умирає окол 80 процент арештантів! І живуть ся пізніше, що такий вірний син Росії, як Євронім Луцкє тікав чим скорше із сего „раю”, проклинаючи його на чім світ стоїть.

Також „воля народу”. З Берліна доносять про слідуєчий веселий випадок. В одній місцевості в Вестфалії відбув ся вибір начальника громади. В дні виборів прибув до урні лише один виборець, назвиском Альфред Маєр. На запит виборчого комісара, кого вибирає відповів: „Голосує на капіталіста, Альфреда Маєра”. По довершенні першим акті виборчим, відзиває ся виборчий комісар: „Тому, що всі віддані голоси, то значить ваш голос впає на капіталіста Альфреда Маєра, питаю ся, чи приймає вибір?” — „Заявляю — звучала відповідь — що вибору не приймаю”. Приступлено до другого вибору і знова був відданий лише один голос на капіталіста Альфреда Маєра, який знова вибору не хотів прийняти і аж по третім виборчим акті заявив поважно: „Тому, що пересвідчую ся, що воля народу ба-

жає мене мати виїтом, тепер вибір приймаю”.

Теплота нутра землі. Майнери, себто люди, які заппмають ся добуванем із землі заліза, вугля камінного, соли камінної і т. п., переконали ся, що чим глибше вкопувати ся в нутро нашої землі, тим стає тепліше, а дальше навіть гарячіше. В часі, коли на поверхні землі царять тріскучі морози — в глибині землі, в копальнях, гірники мусять працювати лише в сорочках, таке там тепло. Переконали ся, що кожних 33 метри в глибину землі зростає теплота о 1 степені Цельсія. Ся обставина велими перешкоджає в дослідях нутра нашої землі. В глибині 40.000 метрів, або 40 кілометрів, мусить царити температура на 1.200 степенів. Є се така гаряч, у якій усі метали і каміне топлять ся, наче лій. Виходить з того, що в тій глибині нутро нашої землі творить плинну масу. Після здогадів вчених, селище сил, які спричиняють такі явища, як землетруси (трясєня землі) і вибухи вогняних гір (вулканів) лежить уже в глибині 10 до 20.000 метрів, або 10 до 20 кілометрів.

Духовна сліпота Маріявітів. В так званім Королівстві Польським в Росії існує християнська секта Маріявітів, яка має навіть свого єпископа, Ковальського. Члени сеї секти рекрутують ся з найтемніших верств польського селянства. Про духовний урєвень визнавців нової віри свідчить отсей драстичний факт, який не потребує мабуть ніяких коментарів. Банда сфанатизованих жінок удаля ся до свого єпископа Ковальського, замешкалого в Лодзі, і стала домагати ся, щоби він дав себе розп'яти, а відтак щоби воскрес зі свого гробу. Ковальського уважали сі баби за другого месію і хотіли, аби дав доказ тій науці, яку голосить. Розумієть ся, що Ковальський не такий дурний, як визнавіці його науки, і тому не мав охоти умирати на хресті. Що він там говорив тим дурним бабам, які домагали ся його „укшижованя”, часописи не подають, але за те напевно знають усі, що 30 жінок виступили з товпи і кинули ся на єпископа, щоби його силою розп'яти. Ковальський замкнув ся в своїм помешканю, але баби виважили двері і вхопили в свої руки свого месію. Вже мали його прибити на хрест, та на щастє надійшла поліція і вирвала нещасного єпископа з рук сфанатизованої банди.

Голод в Росії прибирає щораз більші розміри. Як описує Н. В. Чайковський по своїм повероті зі східних провінцій в одній з часописей, то положення тамошнього населення є страшне. Збір завів зовсім, видаючи ледви 53 проц. середнього збору, а з настанєм зими голод що раз більше заглядає до селянських хат. Населення, лишене всякої помочи продає за безцін інвентар, щоби хоч в часті заспокоїти голод. Поживою населення є жолудь, отруби, корінь і кора дерев. Наслідком такої поживи є шкербут і тиф. Цілі громади продають ґрунти і готовлять ся на смерть. Діяльність правительства обмежає ся лише до поборюваня грозятих розрухів. Правительство загарбало іменно в свої руки монополію опіки над провінціями діткеними голодом і виконує її на свій лад, усуваючи завсєно від помічної акції всі особи і стоварищення. Вільно їм виправді збирати складки, але зібрані гроші мусять видавати до каси урядового „Червоного Хреста”; звісного з сего, що його голова, вел. князь Сергій, вкрав підчас російсько-япанської війни гроші товариства. Всяка ратунокова акція є поручена з уряду бувшим офіцерам, котрі господарують в сей спосіб, що лише шеста часть грошей, призначених на сю ціль, дістає ся діткеним голодом. Насіне, закуплене за суму 5 міль. карб., прийшло за пізно, так що населення не могло вже з него користати; а між тим нужда стає щораз грізнішою. Голод є для Росії другою — господарською Цушимію.

Ревізія київської охрани. По убитю Столипіна перевів сенатор Трасевич ревізію київської охрани, причім стверджено, що шеф охрани, підполковник Кулябко в часі усунути з Києва і арештованих всїляких підозрілих осіб перед приїздом царя, одержував від них по 50 рубл. а відтак позволяв їм лишити ся в Києві. З 300.000 рублів, призначених на

охорону особи царя підчас київських торжеств змогла охрана виправдати ся з ужити ледви 28.000 рублів. В тій кварти знаходиться ся позиція 2.400 руб. на випозичене фраків для 60 поліційних агентів на галеве представленє в театрі. В списі тих агентів знаходиться ся також імя виновника замаху на Столипіна, Багрова. Тимчасом протокол страчено Багрова стверджує, що його повішено у власнім його фраку.

Російський баллон на звідинах в Галичині. Перед кількома днями замінено над Гусятином баллон, що летів від сторони Росії в висоті кількох сот метрів. О скільки можна було ствердити далековидами, лодка під баллоном прибрала була в синьо-біло-жовтє хоруговки, а в ній сиділо двоє російських офіцерів, слідачих околицю далековидами. По кількамінутів шпобованю над Гусятином, баллон змінивши висоту лету, вернув до Росії. Гусятинське староство повідомило про се намісництво, а також міністерство заграничних і внутрішніх справ.

Австро-угорський міністер справ заграничних, граф Еренталь, зажадав від царя, аби увільнив його від обовязків. Цар Франц Йосиф І. однакж старає ся його задержати бодай до укінчення італійсько-турецької війни. Гр. Еренталь подає ся до димісії, бо не може згодити ся з наслідником австрійського престоло, який донкочє хотів би війни з Італією. Поміж Італією і Австрією справді відносини від довшого часу дуже напружені і вже кілька разів в протигу кількох послідних літ мало що не прийшло до війни. Тепер, коли італійські війська заняті в Тріполіс, уважає наслідник трону, що настала найлучша пора аби побороти Італію.

Шкільництво на Угорщині. Після урядових списів з 1910. року є на Угорщині (без Хорватії) 16.455 народних шкіл. В 78 проц. викладною мовою є в цілости або в більшости предметів мадярська мова, 14 пр. шкіл є чисто румунських, 4 пр. німецьких. Майже 30 проц. учителів не має учительських кваліфікацій. Неграмотних поверх 24 року життя на 4.062.678 осіб єствує 1.218.621 або 30 проц., з чого є Румунів 59.1, Русинів 53.3, Сербів 46, Хорватів 28.8, Словаків 27.7, Мадярів 20.2, Німців 13.5. Треба тямити, що всі Жиди признають ся там за Мадярів.

Страшна пімста побитої жінки. В містечку Мискольц, на Угорщині, лучилась така страшна подія: Селянин Франц Коро прийшов оноді п'яний домів і почав з жінкою колотнечу, закидаючи її зломане супружє вірності і в часі колотнечі побив її. Коли опісля заснув, жінка перерізала йому бритвою горло так, що смерть наступила сейчас. Арештована зізнала в суді, що спершу хотіла пімстити ся смертю своєї осьми місячної дитини, але опісля справу розважила і зарізала свого чоловіка.

БАЛЬ! БАЛЬ! БАЛЬ!

Отсим повідомляємо Пасейських і доколичних Русинів і Русинок, що Тов. Боян в Пасейку

уряджує

дня 10-го лютого 1912 р

Перший Великий Баль

на дохід тогож Товариства.

Баль відбуде ся

в гали П. Ковальчина на 86 секенд стр.

Забава пітне ся о год. 3 1/2 по пол. і потреває до 12-ої в ночи

Вступ 25 центів від особи.

Братя і Сестри! Приходьт численно на наш Баль. Ніхто ще не жалував, що був в Пасейку на бали, тож і тепер, будьте певні, що забавитесь гарно.

Приходьт же, милі гості,

Погулять, ровеселитесь.

Бо по сьвятих і по пості

Треба серце розігріти.

А у наших славних місті

Не жалє серцю дати волю:

Маєм дівчат більш як двісті,

Незабракне і напою!

Забавимось гарно мило

Аж до другої днини,

А опісля з легким серцем

Вернемо ся до родини.

Гаразд! До побачення

Свято о. Маркіяна Шашкевича в Пітсбурзі, Па.

День 28-го січня 1912 р. золотими буквами записаний в пам'яті підбурської громади. Того дня обходила парохія св. Івана Хрестителя пам'ять столітніх уродин пробудителя галицької України, о. Маркіяна Шашкевича величавим концертом.

Свято розпочалось заупокійною панахидою в церкві парохіяльній, яку відправив місцевий парох Всесв. о. шамбелян К. Курилло в сослуженню пароха з McKeesport о. Стефана Ващишина.

Точно о годині 8½ піднеслась куртина, а очам зібраної аудиторії представив ся хорший портрет Маркіяна на піднесенню, прибраний зеленню і хоругвками о народних красках. Півкругом за портретом уставив ся дівочий хор, починаючи оба крила маленьким шкільним цв'ітом дівчаток. Було вражінє, неначе рідні діти свого любого тата окружили у великий день Його уродин, щоб висказати і виспівати чувства свого дитячого серця і зложити у Його стіп свій глибокий поклін. Справді, у своїх сріблених, білих, хоч скромних одягах, хор дівчат як мак лелів.

За хвилину станув на естраді Всч. о. шамбелян і щирими словами привітав зібраних гостей, що по береги виповнили простору галю, та вказав на ціль „нинішньої великої хвилі“.

З хору виступило наперед дівчатко, З. Федорчак. „Мово рідно, слово рідне“ понеслась деклямація з маленьких діточих уст, а таким зв'язним і донеслим голосом, що і на дворі спячий міг почути, що: „хто вас забуває, той у грудях не серденько, а лиш камінь має“. — Серед бурі оплесків, зникло дівчатко між хором.

Ті самі слова деклямації відспівав уставлений на естраді дівочий хор. Коли приходить ся мені кілька слів сказати за хор, який справді був цілою душею Маркіянового св'ята, треба признати, що хор дівочий в такім складі, в яким був під вправною і умілою дірігентурою п. А. Стисловського, місцевого учителя, не поіставляє нічого до бажання. Він мусів захопити серце і ум навіть найвибагливішого слухача і критика.

З великою совісностю і педантичністю, із розумінням всіх відтінків і тонкостей, з певною дикцією віддано всі хоральні точки, багаті програми концерту. Багато мозольної праці мусів вложити д. А. Стисловський в так перфектне вишколене хору, за що йому честь не лиш від пітсбурської громади, але і від присутніх гостей, що не могли налюбуватись звуком руської пісні.

„Підлисе і Думка“ дальша точка програми, віддеклямувала зі зрозумінням А. Ваславська. І знов хор мішаний „Цв'ітка молити“ і „Там єсть в лісі зруб“ прикував слухачів до рідної пісні. Слідуючі деклямації, які виповняли переплітано в хором дальші точки програми випали зовсім удатно, за що декляматорки нагороджували рісними оплесками. Деклямували: Н. Габор „Згадка“, М. Пастирчак „Над Вугом“ і „Лиха доля“, п. Теодозія Костишак „Туга за родиною“ і „Два віночки“, М. Липак „Сумрак вечірний“, Т. Костишак „Цв'ітка молити“, Т. Михальська „Вандурист“.

Прегарно відспівали: М. Пастирчак, О. Ковальська і П. Михальська терпет: „Ангел ночі“, а відтак дует: А. Стисловський і М. Костишак „Зави́ла в долині червона калина“. — П. М. Костишак своєю виробленим, ніжним о високих тонах голосом, притім поставою і інтелігентним виразом лияв справді імпронус, а своїм висту-

пом може вдоволити найвибагливішу публіку.

Друга часть програми розпочалась пісню: „Ой збирайтесь працювати“ хор мішаний, і „З турецької неволі“ п. М. Костишак.

Відтак слідував відчит про Маркіяна Шашкевича, який виголосив о. Стефан Ващишин, парох з McKeesport, Па. В своїй бесіді представив він сумну долю руського народу в часах Маркіянових уродин. „Слезі у грудях народа скаменіли і в тверду скалу над серцем ся збили“. Переходячи до Маркіяна, котрий збудивши свого закутого, поневоленого брата з дрімоти, кликав до него: „Відкинь той камінь, що ти серце тисне“..., повів бесідник слухачів думкою під „Крест на Білій горі у Підлисі“, щоб там у родиннім міщівоскреєтєля галицької України набрати сили до борби за правду і волю, запалити серце своє любовію до рідного слова, та прогнати мраки тьмаві з рідної землиці.

Знова понеслась пісня „Не згасайте ясні зорі“, опісля „Зазвенімо“ і „Ой летіла горлиця“, терпет хор мішаний. Кульмінаційною точкою хоральних продукцій були: „Вечерниці“ Ніщинського, вкінці „Там за тихим за Дунаєм“, сольо п. М. Костишак і мішаний.

„Вечерниці“ належать до одних з тяжших до вишколення творів музичних і нераз інтелігентні сили не зв'язують ся як слід з своєю задачі. Тут хор опанував всі позиції так уміло і певно, що слухач мав вражінє, що се співав не аматорський хор, але хор справжесних заводових артистів. Сяля дрожала від оплесків і загально-го одушевлення, так що хоч як пізна пора була, хор був змушений по кілька разів повтаряти і надпрограмово співати.

На закінченє промовив місцевий парох Всесв. о. шамбелян К. Курилло. Подякувавши в сердечних, зворушаючих словах присутнім за участь в торжестві сказав: „Всюда ставляють пам'ятники, або вмурують камінні таблиці в столітні роковини нашого генія о. Маркіяна. Нехай же і наша громада поставить пам'ятник незабутому віщуну, але тревальший від криці і каменя. Нехай сей пам'ятник буде писаний золотими буквами на серцях маленьких діточок і цілої громади. Тим пам'ятником буде: Школа тутешньої громади від нинішньої хвилі буде носити імя: „Школа імени Маркіяна Шашкевича“. „Славно!“ — загреміла галля і понеслась пісня: „Ще не вмерла Україна“. Свято закінчило ся по 11 годині в ночі.

Так гідно і достойно св'ятував Пітсбург столітні уродини о. Маркіяна.

Честь Вам Пітсбурчане! Під розумним проводом і неутомимою працею Вашого дорогого о. пароха, Ви показали світові, що ідея Маркіяна Вам свята і дорога. Йдучи за Його покликом, Ви прогнали мраки тьмаві, — себто киричників і фальшивих патріотів і просвітителів з своєї парохії, що тільки одно лихо вміли сіяти, та дасть Бог, що Ваша парохія розвиватись буде ще на більшу славу Вою і добро рідного народа.

Присутний.

Звіт з віча в Вонсокет, Р. Ай.

Дня 24. грудня 1911 року в Вонсокет, Р. Ай. відбуло ся віче в справі фонду ім. Мир. Січинського і бл. п. Ник. Стефановича („Рідна Школа“ в Галичині).

Віче отворив Теодор Магалаєс, поспілюючи, що Січинський німстив ся за

нас всіх, та потерпів за нас, і спитав чи так само і ми всі постояли за Січинським? Ні, бо знайшло ся між нами шумовинє, що п'яне прийшло на галю, та напали як дикуни на спокійних людей; почались крики та бійка, а в кінці кацапи обкидали людей яйцями, та поплямили на них одіж. З тої причини комітет був змушений розв'язати віче 30. падолиста, а скликати на ново, на день 24. грудня 1911. Та і нині, щоби перевести віче спокійно, треба було забезпечити ся проти розбишацьких кацапів аж двома сторожами безпечности. (Голоси: Ганьба! ганьба ім!)

Відтак бесідник покликав місцевого пароха, о. Турулу на председателя. О. предс. подякував зборам за вибір, та сказав, що предводити в народі то є річ чесна та похвальна. На секретарів покликав, Михайла Чагарина і Івана Пригоду, на що збори одноголосно згодились.

Перший голос забрав Теодор Магалаєс; бесідник в своїй палкій промові змалював пекельні насильства польських шляхтичів над галицькими Русинами. Співнув за вибори в Дрогобиці, за Половецьких трунів, за Марка Каганця, про смерть А. Коцка та про геройське діло Мир. Січинського. А коли сказав, що Січинський на волю дістав ся, та що Ляхи зганьбили ся через те перед світом, та казять ся зі злости, що Січинський на волю, то на галі счинив ся крик: „ганьба Ляхам!“

Другий з черги забрав голос о. Турула. Він обширно, прекрасними словами змалював заслуги та діяльність Маркіяна Шашкевича, який в тодішніх тяжких часах навчив Русинів не встидати ся свого, та показав нам дорогу, якою нам треба йти, щоб здобути собі славу між другими народами. По тім сказав, що ми повинні також величати таких мужів як бл. п. о. Стефанович та Мир. Січинський, бо не людям віддаємо честь, а тим ділам, що вони зробили для народа. (Оплески і „славно!“)

Третій забрав голос Ст. Виспянський і говорив про жите руських людей в Америці.

Четвертий говорив Онуфрій Червінський про діяльність бл. п. о. Стефановича на полі церковнім як і на полі просвітнім, та закріпив до складання лепт на рідну школу.

П'ятий з черги говорив Андрій Швець про народних зрадників, та яку шкоду вони наносять для народу, та о інтелігентах, що нераз, хотіли-би могли, а не дуже радо опікують ся своїм меншим братом, а головно дбають о свій власний бізнес.

Шестий говорив Симеон Мостецький про просвіту; порівняв просвіту до сонця, що світить.

Семий забрав голос Михайл Гагарин і сказав, як то малий Михась Коханчик погіб від ляхького учителя за руський „Отче наш“. Опісля наступили деклямації. Віддеклямували: Симеон Мостецький: „Доборолась Україна до самого краю“; Володимир Липський: Вінець Тараса Шевченка; Никола Шевчук поезію Тараса Шевченка; Станіслав Виспянський „Старого вояка“, чим дуже людей розвеселив. По тім говорив ще Мартин Галас як належить панувати св'ященників і як заводити страйк.

На закінченє віча о. председатель горячими словами подякував зборам, та місцеві співачки відспівали гимн народний: Ще не вмерла Україна.

Слава і честь Вонсокетським жінкам і дівчатам, що взяли численну участь в народній справі.

На вічу зібрано 38.67 дол. З того вислано 21.00 дол. до краю на „Рідну Школу“, а решту призначено на ту саму школу в Вонсокет, Р. Ай.

Вічевик.

КАСОВИЙ ЗВІТ УПРАВИ ФОНДУ ІМ.

БЛ. П. О. Н. СТЕФАНОВИЧА НА

„РІДНУ ШКОЛУ“

за місяць січень 1912 р.

Бр. св. Юрія від. 135 Р. Н. С. в Смок Рон, Па. 5.00.

Бр. св. Анни від. 188 Р. Н. С. в Гінтер, Па. 16.75.

Бр. св. Володимира Вел. від. 58 Р. Н. С. в Рамей, Па. 25.00.

Григорій Болюх з Блюмфілд 1.00.

Теодор К. Гут з Пітсбурга, Па. (деклярація) 10.00

Процент по день 15. гр. м. р. 4.35.

Іван Сурилко з Гармарвіл, Па. 5.00.

Евстахий Бурий з Пітсбурга, Па. 1.00.

Бр. св. Петра і Павла від. 245 Р. Н. С. в Трентон, Н. Дж. 5.00.

За старанем п. П. Стадника жертвували слідуєчі члени бр. св. П. і П. в Трентон, Н. Дж. по 50 цнт.: Пав. Стадник, Андрій Музика; по 25 цнт.: Мих. Сподарик, Ілько Кінах, Стефан Курочка, Пилип Калужняк, Семен Шеремета, Данило Шумський, Андрій Гаргай, Петро Рогоза, Ів. Слука, Дм. Собко, Іван Михарський, Гр. Купецький, Кир. Коциф, Гр. Кавка, Мих. Кавка, Петро Кенда, Данило Савчук, Вас. Великий, Ів. Паславський, Петро Бірбан, Матвій скоропад, Іван Юзва, Ант. Гох, Йосиф Паславський, Йос. Клим, Вас. Галько, Андрій Кавка, Іван Мандзюк, Ст. Практика, Григ. Гавришкевич, М. Курочка, Мих. Шумський.

Збірка на імянини о. Струтинського в Шікаго, Ілл. 14.55.

Коляда т. „Січ“ в Шікаго, Ілл. 19.00.

О. Струтинський з акафисту 20.00.

Іван Сурилко з Гармарвіл, Па. 2.00.

Бр. св. Володимира від. 105 Р. Н. С. в Найставн, Па. 10.00.

О. Д. Хомяк 1.00.

Разом \$148.65.

Чистий дохід по кінці 1911 р. (диви „Свобода“ ч. 3 с. р.) виносив \$1113.35

В січні с. р. вплинуло \$148.65

Стан шкільного фонду \$1262.00

НА ПАМ'ЯТНИК НАГРОБНИЙ БЛ. П. О. Н. СТЕФАНОВИЧЕВИ ЗЛОЖИЛИ

в січні с. р.

Бр. св. Юрія в Смок Рон, Па. від. 135 Р. Н. С. 5.00.

Бр. св. Анни від. 188 Р. Н. С. в Гінтер, Па. 5.00.

Теодор Куль. Гут (декл.) 5.00.

Братя Стражински, кравці з Пітсбурга, Па. 5.00.

Іван Сурилко з Гармарвіл, Па. 2.00.

І. П. Коліген, погребник з Пітсбурга, Па. 10.00.

І. Коліген, молочар з Пітсбурга 1.00.

Збірка на гробі бл. п. о. Н. Стефановича в річницю смерті 12.90.

О. Д. Хомяк 2.00.

Разом \$47.90

Чистий дохід з кінцем 1911 р. виносив \$232.20

В січні с. р. вплило 47.90

Стан ф. будови пам'ят. \$280.10

Стан шкільного фонду \$1262.00

Стан фонду буд. пам. 280.10

Стан обох фондів \$1542.10

Гроші знаходять ся на книжочці під назвою: Rev. Stefanowicz Ruthenian School Fund, в German Savings & Deposit Bank, S. S. Pittsburg, Pa.

Гроші належить заслати на адресу: A. Buczak, 1401 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa., виписавши чек: М. Porada.

о. М. Данилович, предс.

М. Порада, кас.

А. Бучак, секр.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1923.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.

83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter March
80, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.**„СВОБОДА“**часопись для руського народа в Амери-
ці і орган „Р. Н. Союза“, виходить що
тижня в четвер і коштує:в Америці на 12 місяців \$2.00
до старого краю на 12 місяців \$2.50
в Америці на 6 місяців \$1.00

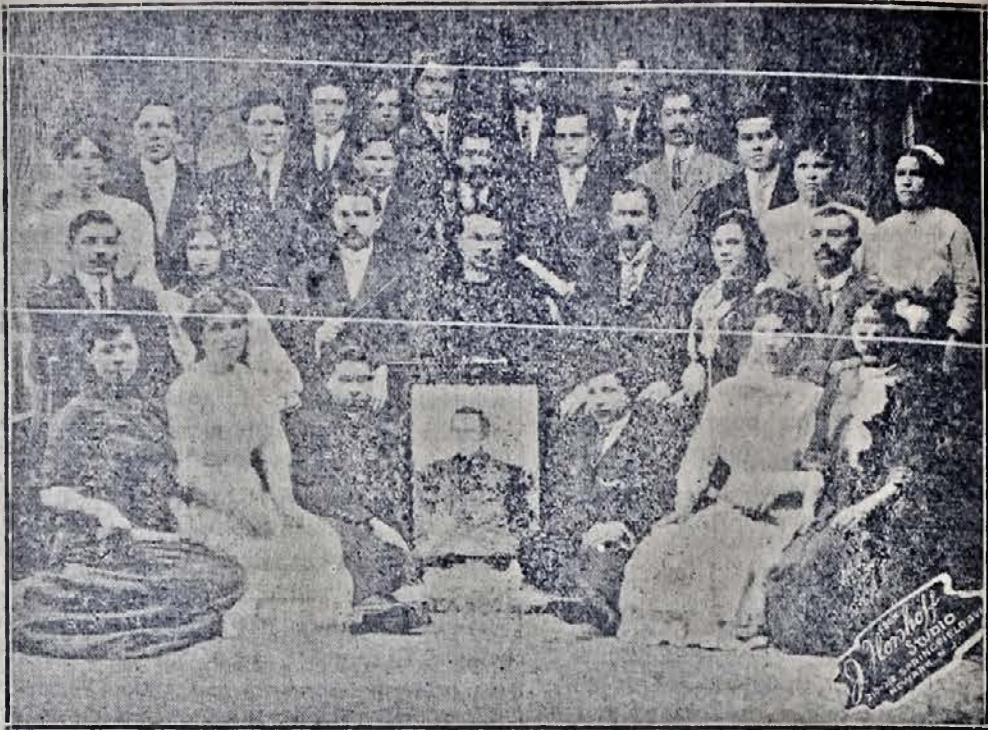
Оплачувати газету треба всегда з готри.

Адреса:

„SVOBODA“

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Число телефону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованим
лісті, або через експресовий або
почтовий моні ордер. Моні ордер, то є
грошевий переказ, котрий дістанете від
почтара або агента на акспресовім офі-
сі, пішліть на нашу адресу, бо без того
ми не годні грошей дістати.Дописи просять ся писати лишень
на одній стороні картки. Дописи, непри-
годні до друку, нищать ся, наколи з гори
не було зазначено, що жадає ся їх звороту
і не було залучено марок на зворот.**Говернер Вілзон про євро-
пейську імміграцію.**Послідніми днями багато шуму і га-
мору по цілій Америці нароби́в говернер
Вілзон своєю „Історією американського
народу.“ Власне появил ся пятий том
сего епохального діла. Ся історія, се ве-
литенське діло, старанно обдумане і об-
роблене, маюче обіймати кільканайця-
ти томами друку усю історію американ-
ського народу. Ся історія є висловом
тих поглядів і думок, які довгі літа го-
лосив говернер Вілзон будучи ще про-
фесором виспої школи.На жаль, говернер Вілзон не завсїг-
ди удержав ся на висоті своєї задачі. В
п'ятім томі, який щойно опустив друкар-
ню находимо іменню між иншим такій
уступ:„І ось надтягли горди людей, рекру-
туючі ся з серед найнищих клас су-
спільства, а походять з полудневої Італії,
люди найпідлішого сорта з Угорщини,
Польщи, істоти, що не посідають най-
меншого знання, без енергії і ініціативи,
без крихітки інтелігенції; а вони хлину-
ли сюди фелею, кришаючою з року на
рік, зовсім так, начеб полуднева Європа
ригнула до нас своїм найнужденнішим,
найнепотрібнішим шумовинем.„Хинці як робітники, не як горожа-
ни, о много більше суть пожадані, як
отсі дикі горди, що рік-річно заливають
наші східні пристани. Правда, і вони
мають многі брудні звичаї і навички, але
не через них вони стягнули на себе за-
гальну ненависть: спричинили її їх ін-
телігенція, їх витревалість у праці, їх
майно та зручність, більше обмежених
суперників виперти з ринку праці. І піднапором тих людей, яких вони щойно
не зробили зовсім злишніми, їх виклю-
чено з краю. Найбільше непожадані е-
лементи, що прибувають до наших схід-
них портів, терпять ся у нас, позаяк
вони залагоджують роботу найнишого,
найпідлішого сорта“.В сей спосіб говернер Вілзон одним
почерком пера осудив усю теперішню
еміграцію до Злучених Держав. Пере-
довсім Славян, позаяк під назвою По-
ляків, звичайно тут розуміє ся не тіль-
ко самих Поляків, але взагалі усіх Сла-
вян прибуваючих з Європи.Сумніваємо ся, чи сей осуд Вілзона
надто дітне Поляків або загалом Сла-
вян. Славяни приходять сюди, щоб тяж-
ко працювати, щоб дійсно сповняти най-
грубші і найтяжкі роботи. І вони пра-
цюють, кривавим потом обливають кож-
дий зароблений долар. Кожний цент,
що дістає ся їм як винагорода за їхню
важку працю, за продажу їхньої робо-
чої сили є чесно зароблений. Що біль-
ше, теперішній цвітучий стан Амери-
ки виріс на кістках Славян. Не булоб
Славян в тутешних майнах, не булоб
сего дешевого мяса у різницях Злуче-
них Держав, якими в повнім того сло-
ва значіно представляють ся тутешні
копальні вугля, не булоб і тутешного ве-
литенського фабричного промислу.І Славяни ніколи не потребують
встидати ся своєї національності, хо-
тяйби навіть і десять ще більше уче-
них як Вілзон, з шовіністичного засліп-
лення поставили їх ще у низшім ряді,
як Хинців.Говернер Вілзон виключає також і
Італійців. Се хибя рівнож і Італійцям
нічого не пошкодить. Вони можуть чем-
но заявити американському засліплен-
цеві, що се власне Італія видала на
світ Колумба, який перший промостив
отсю дорогу, якою опісля могли йти
предки говернера Вілзона, щоб різати
і обкрадати безборонних Індіан.Нам взагалі є дуже симпатична вся-
ка людина, що весь свій вік посв'ячує
науці. Але така людина, що більшу по-
ловину своєї життя пережила поміж не-
дозрілими „College-Boys-ами“ ще не у-
правнена, на підставі призи́раних до-
свідів з школярами видавати осуд про
старі, культурні народи Європи. І Віл-
зон цілком некомпетентний осуджувати
або оцінювати значіне, яке положили
емігранти з проскрібованих ним країв,
для економічного розвитку Злучених
Держав, бо він про се не має, а назіт
не може мати, найменшого поняття.І найгідніше відповімо Вілзону
на кинену нам обиду, переходячи як
члени обиджених ним народностей з
поблажливою міною над його індивіду-
альними поглядами.Що знова тикає ся його кандидату-
ри на президента Злучених Держав з
рамени демократичної партії, то неур-
роджені в країні доларів робітники по-
винні се затамити собі, що Вілзон ува-
жає їх за менче вартних від Хинців. І
коли мимо бурі протесту, яка зірвала
ся в цілім краю, демократична партія
все таки малаб відвагу потвердити но-
мінацію Вілзона, то чужі урженці по-
винні дати американським шовіністам
порядну науку: нехай тямлять, що емі-
гранти в Злучених Державах се по-
важна сила, якої не вільно легковажити
і яка потрафить забрати рішаючий го-
лос в політичнім житю Злучених Дер-
жав.**Маркіанове сьвято
в Юарн, Н. Дж.**У нас вкоренив ся звичай, що вся-
кий концерт, всяку аматорську театраль-
ну виставу, нехай-би вони і як випали,
в часописи підносять ся під небеса. По-

„Нюарський Боян“ з нагоди 100-літнього ювілею уродин Маркіяна Шашкевича.

декуди і рація, бо наш народ передовсім
треба захопити, розбудити у нїм зами-
ловане до чогось гарнішого, ідеаль-
нішого. А коли вже се стане ся, допер-
ва тоді легкою але предметовою крити-
кою можна старати ся направити усякі
блуди та вигладжувати нерівності.Случайно якось випало мені бути на
Маркіяновім сьвяті, яке обходили нюар-
ські Українці на дні 21-го січня. Низ-
кою вражін, винесених із сего обходу
хочу поділити ся з шановними читача-
ми. Не буде се однак звичайна, шабльо-
нова похвала, бо хвалити-му лиш се, що
дійсно заслуговало на похвалу; а що ні
— не поскуплю слів критики.Маркіанове сьвято почало ся пана-
хидою в церкві, яку відправили прибув-
ші нароком на се сьвято оо.: Н. Підго-
рецький, Й. Чаплинський і Е. Сидоряк.
Перед панахидою виголосив о. Е. Сидо-
ряк пориваючу, патріотичну проповідь,
порівнюючи наш народ до великана-ге-
роя, що його сусіди скували і лишили
серед шляху. І не було кому подати во-
диці-живиці, щоб обмити осліплі очі,
щоб повернути страчені сили. Аж ось
з'явив ся пророк, добув живе народне сло-
во з пілси забути і великан-народ про-
будив ся, прозрів, пірвав желізні пута.
Горячим зазивом до піддержування на-
ших приватних шкіл у ріднім краю за-
кінчив о. Сидоряк свою патріотичну про-
повідь. Підчас проповіді місцевий па-
рох, о. П. Понятишин ходив по церкві і
збирав добровільні датки на фонд „Рід-
ної Школи“ в Галичині.По церковнім богослуженню рушили
усі до галі під церквою. І з прикостою
треба зазначити, що не всі Русини-Ню-
арчани почували ся до обов'язку відда-
ти поклін воскресителеви галицької У-
країни. Простора церковна галія пово-
леньки заповняла ся людьми. Не багато
їх прийшло, у небогатих відізнали ся у
серцях благородніші струни, але сі що
прийшли, се був сам крапций цвіт ню-
арської Руси-України. Лишили ся опо-
далік тільки отсі, що у „грудах не сер-
денько, а лиш камінь мають...“Тихо підніс ся занавіс. На середині
сцени, з посеред цвітя, лент і напих
та американських прапорів гляділо на
присутних журливе, Маркіанове лице.
Під портретом пишала ся напись: „В
пам'ять 100-літної річниці народин Про-
будителя галицької Руси, Маркіяна
Шашкевича, „Український Боян“ в Ню-
Арку, Н. Дж.“ Поза умаєнним чатиною
і прикрашеним портретом уставив ся
цівколемом нюарський Боян. Дівчата у
чудових, народних костюмах, хлопці у
синіх та червоних шпаварах, у виши-
ваних сорочках. І мимоволі приходило
ся мені забути, що се не на чужій, не-
своїй землиці; думка тихо линула за
океани і здало ся, що се у нашому, да-
лекому, рідному селі, вечером у неділю
вийшла молодь гуртом засьпівати пі-сень, побавити ся, повеселитись. Здало
ся, що ось десь у купках заляпцять со-
ловейко, пові пахощами скошеного сї-
на із далеких лугів... Та ні. Ось за пле-
чима ажкїсь дикун (загорілий привер-
женець „Гайдамаків“, як я опісля діз-
нав ся) „пустив віца“. Щез весь чар і
мені пригадала ся дійсність, пригадало
ся, що я в Америці.З посеред хору виступив на перед
місцевий парох, о. П. Понятишин. Ко-
роткими, ядерними словами вказав він
на значіне отсего сьвята, пояснив куль-
турну вагу усяких народних обходів та
неначе ввів присутних у сьвятиню Мар-
кіянових думок, задушевних бажань і
мрій. По промові загреміли акорди на-
родної пісні „Козаченьку куди йдеш“. Щоб
не розводити ся надто довго, обго-
ворю усі хорова точки разом. Мішаний
хор нюарського Бояна виповнив 2-гу
точку (Коз. куди йдеш) 6-ту, (Не зга-
сайте ясні зорі), 8-му (Вязанка народ-
них пісень, Кумановського), та 10-ту
(Ой не нам в кайданах ходити). Усі чо-
тири вокальні точки програми випали
бездоганно. Слідно було велике зісьпи-
ване і вишколене хору, та модульоване
тонів від найтонкіших pianissimo до
найгріміїших „ff“. Поодинокі голоси
не вибивали ся ніколи коштом загальної
гармонії, лиш хор заєдно, мимо того, що
прим. басы були незвичайно сильні, а
сопрани трохи слабші, тримав ся на у-
ровені милозвучної гармонії. Хто знає,
кілько то треба положити труду і праці,
щоб з сирого, нераз майже неможливо-
го матеріалу склеїти який-такий хор, той
з найбільшим признанем мусить вдари-
ти чолом перед заслугами місцевого дя-
ко-учителя, п. Т. Каськова, який з'умів
поставити нюарський хор на вишній прав-
дивого артизму. Честь і слава нехай
буде його заслугі.Кульмінаційною точкою програми
безперечно, було сопранве сольо „На
що мені чорні брови“, відсьпіване
панною А. Базарницькою. Мелодонь-
ка сьпівачка, з рухами, мімікою і ди-
кцією досвідної старої артистки.
сьпівала з таким чутем, з таким зро-
зумінням, що відразу пірвала за собою
усіх слухачів. Не дуже сильний, але
мигенький, срібний голосочок лив ся,
тьохкав, та дзвенів серед гробової
мовчанки прикованих слухачів, від-
криваючи перед ними якусь чарівну
країну примани, краси, поезії. Коли
сьпівачка скінчила, здійняла ся прав-
дива буря оплесків, яка не змовля-
ла, аж доки зарум'янена наче виш-
ня мелодонька артистка не додала до
своєї програмової точки надпрограмо-
ву: „А де-ж той цвіт“ — Лисенка.Не менше успішно вивязала ся
рівнож панна Базарницька із своєї де-
клямації „Вандурист“. Крім нїєї
було ще три деклямації: д. Ст. Дяко-
батий деклямував „Погоню“, і двоє

дрібненьких діточок: Василь Хома (Рідна мова) та Анна Хома (Руська мова). Мимоволі слюзи напливали до очей на вид того маленьства, що не-поворотно вийшовши на сцену, не-складними устками, але із щирого серця проголошувало ревні слова поезії. І присутні з запертим віддихом слухали слів сего дрібненького цвіту нашого народу, надгороджуючи гримками оплесками маленьких декламаторів а разом і їхнього учителя п. Каськова, що мусів немало потрудити ся, заки вивчив їх не лиш ре-цитувати на память, але зрозуміти вивідані слова.

Милу несподіванку дізнали присутні, коли п. Юлія Зволинська, славновісна патріотка з Перт Амбою явила ся на сцені і віддеклямувала свою поезію в честь Шашкевича.

Відчитів було два. Д. А. Цурковський говорив про часи до Маркіяна Шашкевича, представляючи сумний занепад рідної країни під кормогою Польщі та в перших десятиліттях австрійського панованя. Д. Т. Каськів знова в широко та дуже приступно обробленим відчиті розкрив перед слухачами ціле сумне жите віщого Маркіяна та вказав на сі велитенські заслуги, які він положив для нашого народного відродження.

Надпрограмово говорили ще о. Підгорецький, заохочуючи Ньюарчан до дальшої витревалі праці, та Іван Ткач, член Бояна, дякуючи присутним за участь в святі.

Народним гимном, „Ще не вмерла Україна“ закінчило ся се пропам'ятне свято Ньюарської Русі.

Для доповнення образця належить мені згадати, що на сали бачило ся многих місцевих Росіян та Поляків, а з позамісцевих Русинів, крім згаданих повисше священиків, п-ю Ю. Зволинську і д. І. Переговського з Перт Амбою, д. М. Климка з Нью Йорку, дд. Волод. Каськова і І. Навроцького з Ансонії та многих людей з Елизабет та Перт Амбою.

На фонд „Рідна Школа“ прийшло з пахахиди та з концерту круглих 60.00 дол.

І так ньюарська Русь, по довгих невзгодах та сварнях починає опять, завдяки умістному проводови місцевого священика, о. П. Понятишина та щирій праці д. Т. Каськова, будити ся з зимового сну, та гонити з поміж себе „мраки тьмаві“. І не ошибусь, говорячи, що вже недовгий час, як ньюарська Україна займе почетне місце посеред наших громад на чужині.

Гість.

ПОВІДОМЛЕННЯ

6-7

Подаю до відома усім, кого се тикає ся, що моя теперішня адреса звучить:

Rev. W. S. Hrywnak

404 Mercer Str., BUTLER, PA.

Що ви читаете?

Найкрасше з'ужиткуєте свої вільні від праці години, коли будете читати

Історії найславнішого в світі детектива
Шерлока Гольмса

одиноке русько видане опрацьоване в кольорові оклади. Кожен томик становить цілком особію історію, а не продовження попередніх.

Досі вийшли такі історії:

1. Тайна молодого адвоката.
2. Наречена прокуратора.
3. Кроваві жемчуги.
4. Злочин в печері гри.
5. Дочка лхваря.
6. Коронкова сукня королеви.
7. Пропащий наречений.
8. Слідчий нюх старшого кельнера.
9. Крадіж величезного брилянта.
10. Убийниці жінщини.
11. Острів божественних.
12. Фальшиві гроші.

Кожда книжечка коштує з оплатою пошти 15 цт.
6 книжок параз - 80 "
12 книжок параз - \$1.50 цт.

Замовляти в гриміх посилайте на адресу:
RUTHENIAN BOOK STORE

439 N. 8. Ave.

SCRANTON, PA.

Ювілейний Фонд ім. Маркіяна Шашкевича.

Оголошено в числі 5-ім	\$176.96
Jersey City, N. J. підчас до- машної забави у п. К. Кирцова	
зібрав п. Маркевич	2.00
На весілю у п. Ник. Матла- ги зібрав п. Т. Лабовський	9.55
На хрестинах у д. Андрея Патрило, в Менвіл, Р. Айланд, за почином пп. Івана Швець і Стефана Шевчук, зложили слі- дуючі гості: по 1 дол.: Стефан Шевчук, Ів. Швець, М. По- занський, Гавр. Микитин, К. Ганчар; по 50 цт.: В. Патри- ло, П. Сулима, І. Сумтельський, А. Патрило, П. Сидор; 35 цт.: Дм. Сулима; по 25 цт.: В. Го- лос, Ст. Лапчинський, Настя Бужир, Марія Бурч, Анна Лиса, Дан. Нитка, Марія На- пака, Ф. Народовий; 20 цт.: І. Гудз; 15 цт.: Ів Романович; по 10 цт.: Марта Патрило, Н. Рожик, Наталка Пригарська; по 5 цт.: Дм. Дамидас, Н. Н. (дитина). Дрібними датка- ми \$1.41. Разом по відлученню коштів посылки	11.91
Разом	\$200.42

Всякі дальші жертви просять ся висилати на адресу касієра фонду: S. Jadowsky, Box 76. Jersey City, N. J.

о. Йос. Чаплинський, пр.,
Сем. Ядловський, кас.,
Вол. Каськів, секр.

ТРИЙЦЯТІ І ДВА
РОКИ МИНАЄ,
ЯН ІСНУЄ ЗНАНА
ФІРМА

ГРОХОВСЬКИЙ і Ко.

З маленького склепінку, добре званого нашим старим костю-
мерам, зріс банк опертий на певних підвалинах. І коли про-
тягом 32 літ багато інших банків абанкрутувало з кривдою
бідних імігрантів, котрі поїзтавали в зносінах з тими
банками, банк ній сповниючи совістю і ретельно всілякі спра-
ви своїх коштуверів, смирно дивив ся в будучність і зложив
в касі рядовий

100.000.00 ДОЛЯРІВ,

яко казав гарантію на се, щоб тим, котрим не ви-
старчав доквална через 32 літ совісність солідність та при-
патне значення майно мого, дати отсю матеріальну допомогу.
Опертий на таких підвалинах банк, в котрім кожний з уряд-
ників мійх в під бондом, повинен знайти девіре і у тих,
котрі удають ся до банків чужих і непевних. Обсяг діяль-
ності мого банку є слідуєчий:

СПРОДАЄ ШІФКАРТІ на всі лінії по
цінах установлених через компанії.

ВИМІНЮЄ всі заграничні гроші і
ВИСИЛАЄ гроші до СТАРОГО КРАЮ
схоро, певно і безпечно по курі денним.

ПРИНИМАЄ гроші на процент і випла-
чує на кожне жадане. Займає ся продажем
і купном реальностей, виробляє позички,
асекурує від огня, переглядає гіпотечні і т. д.

ОСОБНИЙ ВІДДІЛ ПРАВНИЧИЙ, про-
вадження через старокравчих правників, спо-
ряджує всілякі контракти як: купна, прода-
жи, аренди, даровизни, інтерприси, списує те-
стаменти, стягає спадки, перепроваджує про-
цеси і т. д. — а всі документи зістають по-
тверджені через ч. в. консула і мають свою
силу правну в судах старокравчих.

Пішіть по руськи і в таким язиці діста-
нете відповідь. Не з хрестами і образами
святых до Вас звертаюсь, як се інші роб-
лять, лишеень вказуючи на чесне і солідне
імя через 32 літ існуючого банку мого, про-
шу: ЗАГОСТИТЬ і до мене.

З поваженням

Л. В. Швени.

Властитель фірми Гроховський і Ко.

Адреса Головного Банку:

GROCHOWSKI,

Bedford Ave. & Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Адреса філії:

GROCHOWSKI,

115 E. 7th Str., New York City.

Адреса філії другої:

GROCHOWSKI,

101 Rockaway Road, Jamaica, N. Y.

Заходом „Русько Укр. Тов. Січ“ і чит.
„Просвіта“ в Сиракуз, Н. Й.

відбуде ся

в суботу, дня 10-го лютого 1912 р.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

З АМАТОРСЬКИМ ПРЕДСТАВЛЕНЕМ
„СВАТАНЄ НА ГОНЧАРІВЦІ“

в гали п. Гливи, 927 W. Fayette St.,
Syracuse, N. Y.

Початок о годині 6-й вечером. Весь
дохід призначений на будову нової гр.
кат. церкви. Вступ 25 центів. В пред-
ставленю беруть участь отсі амато-
ри(ки): Микита Попик, Ксєня Бандас,
Анастасія Яновська, Іван Шеремета,
Григорій Трач, Николай Крук, Онуфрей
Шеремета, Теодор Яєчник і другі особи.

Режисер і управитель читальняного
хору: п. С. Вульчин, дяко-учитель.

Братя і Сестри, Сиракузькі парохія-
ни і з других околиць! Прибудьте на сей
Баль, де при чесній забаві та поучаю-
чим представленю розвеселимось з кін-
цем мясниць по тяжких тиждневих тру-
дах, а тим самим принесемо цеголку на
нову церкву, котрої від давна ждемо. За
добру і веселу забаву ручить

Комітет.

ПОЗІР! РОДИМЦІ! ПОЗІР!

Товариство сьпівацьке в Корус, Н. Й.
відограє

в неділю, дня 17-го лютого 1912 р.

в гали церковній на Ontario Street,
Cohoes, N. Y.

Театральне представленє:

„УБИЙНИКИ“

мелодрама в п'ятьох діях!

Особи:

Гарасим Дерун, віт — Т. Копчевич.
Гаська, його жена — Б. Копчевич.
Грицько, їх син — М. Саламандер.
Василь, їх приймак — П. Дмитрик.
Яким Багрий і Гершко — А. Федоренко.
Настя, його жена — К. Курчовська.
Марія, їх дочка — М. Лешко.
Лесь, парубок — П. Ропицький.
Семко і Іван, вартівники — Іван і Пе-
тро Ропицький.

Панько, сільський дідусь — М. Мазуля.
Судія — П. Дземба.

Лікар, Жандарм, Судовий секретар, Кат,
Гайдуки, Свахи, Дружки, Весільні і Ста-
роси.

Характеризатор: Т. Маліглуфка.

Початок точно о 7. годині вечером.

Вступ для дорослих 25 цт., діти 10 цт.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Заходом українського поступового ро-
бітничого „Товариства ім. Мирослава
Січинського“, в Нью Йорку

відбуде ся

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в сю суботу, дня 10-го лютого,

в Liberty Hall, 257-263 E. Houston St.
New York City.

Початок точно о годині 7-й вечером.

ВСТУП 25 цт. від особи.

Запрашаємо всіх поважаних Родим-
ців з Нью Йорку і околиць. Буде при-
гравати перворядна музика. Чистий
дохід призначений на Українську бі-
бліотеку. За добру обслугу ручить

КОМІТЕТ.

ДЛЯ ЗАГАЛЬНОГО ХІСНА.

Дуже небогато річий на світі надає
ся до загального ужитку, то є, що їх мож
уживати у всіх случаях. Деякі родини
завсїгди мають приготований якийсь лік,
який випробовано много разів і який
завсїгди принісє задоволенє. Є се звичай-
но Трінера Американський Еліксир Гр-
кого Вина, позаяк сей лік можна ужи-
вати завсїгди з однаковим поводженем, чи
то в случаях недиспозиції, браку апе-
титу, раптових ослаблєнях, боях жо-
лудка або живота, відбиваня, деяких жі-
ночих недугах, обструкції, ревматизму,
невральгії, простуди і болів голови.

Сей лік скріплює кров і нерви, про-
чищує організм, спонукує здоровий апе-
тит і скріплюючий сон. Лікарська пора-
да почтою даром. Гарний стінний кален-
дар вишле ся по одержаню 10 центів
марками. По всіх другісторях,
JOS. TRINER

1333-1339 S. Ashland Ave. Chicago Ill.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКО-
ЛА В ГАЛИЧИНІ“.

По одному долярови зложили і
дальше кличуть слідуєчих: Іван Не-
чистий кличе Григорія Михайліцького
і Гриця Яремка з Northampton, Pa.;
Дмитро Придимірський кличе Костя
Войка і Аксєнтія Колодія; Матій Ти-
мошик зложив \$2.00 і кличе Семена
Сєника з Sletedale, Pa. і Івана Крав-
чука з Нортгемптон, Па.

Пошунування.

Хто би знав, де єсть Гриць Фе-
дорчак з Устя руського, жонатий
в Брукліні, 26 літ, високий, чорнявий,
царєславний, гикавий, брата має в
Чікаго, нехай дасть мені знати а ді-
стане 20 дол. надгороди. Назвиско
може змінив. Андрей Телеп, Carnegie,
Pa. R. F. D. No. 2 Box 34. 5-6

Попукукую свої жінки, літ 28 се-
редного росту, з Галичини, з Тере-
бовлі. Називає ся Павліна Грицан,
або Шпаковська. Втікла 11. січня
с. р. з одним Литвином, молодий, ви-
сокий, около 25 літ. Мають перебу-
вати в Philadelphii або поза Phila.
Хто би за них знав, прошу повідоми-
ти мене, а дістане надгороду. Кароль
Грицан, 33 Sharp St., Millville, N. Y.

Де єсть Василь Е. Дубинський,
родом з села Климківки, повіт Гор-
лиць. Пошукує його стрик, А. І. Ду-
бинський в важній справі. Він сам
або хто инший з шановних читателів
„Свободи“ най буде ласкавий пові-
домити мене на слідуєчу адресу: Du-
binski A. J., Berlamont Mich. R. R. 1.

Молодий 23-літний дяко-учитель,
оженить ся з молодою дівчиною або
вдовою бездітною. Дівчина мусить
бути доброго вихованя і з образова-
нем; посаг вимагаючий. Пізнаня фо-
тографічні, близші пізнаня листовно.
Голоситись на адресу: D. L. c/o A.
Lawriw, 453 — 3rd Str., Troy, N. Y.

Потребую зараз дяко-учителя.
Хоральний сьпів учить — перше у-
слівіє. Удавати ся лично. чи листовно
на адресу: Rev. N. Dmytrow, 446 N.
2nd Str., Allentown, Pa.

ДАРОМ, в отрим славним правдивим амери-
канським годинником, з першої якос-
ти каменями і верком, в 20-літню гарантію, з від-
ною пружиною, гарно гравірованим, о вартості най-
менше \$10.00, дамо цілковито даром 4-доларову,
правдиву і славну Cutler-а бритву, ручно мовану,
з вишолоблєним ріпцем, також один доброго гату-
ку в міньської шкіри подвійний пасок до острєня
бритви вартості \$1.00. Сей годинник, бритву і па-
сок, в ціні \$15.00, пішлемо Вам С. О. Д. в правно
оглянення на експресовім офісі, лише за \$3.95. Отжні-
те сі річи ще перед відплатою, а коли будете в се-
го купна задоволені, заплатіть експресовому аген-
тові \$3.95 і коштів пересилки, а годинник з тими
презентами є вашою власністю. Надзвичайна
оферта: Один особій годинник і презент даром,
если купите 6 годинників за \$23.70. Скажіть, чи
годинники мають бути дамські, чи мужські. Гар-
ний лавчушок екстра даром, если зашлете гроші
враз з задоволенем.

CARROLL CUTLER & CO.
Manhattan Bldg. Chicago, Ill.

На
сплату

по 5 цент. денно

або

\$1.50 місячно.

Кожному Руськови пішлемо 14-мартовий, по-
волочуваний годинник і дармовне вартості 20 до-
ларів, на сплату по 1 дол. 50 цент. місячно.
Місячні рати будуть сплачувати лишеень тоді,
як дістанете вже годинник, випробуєте його і бу-
дете задоволені а нього.
Пішіть сейчас по інформації і каталог, залу-
чаючи марку на відповідь, до:
AMERICAN WATCH CO., DEPT. 6.
1152-1154 Milwaukee Ave.,
CHICAGO, ILL. Room 219.

ВІДЧИТ

О. П. Понятишина на Марніяновім сьвяті
в Перт Амбой, Н. Дж.

(Дальше).

II. Струї, які ворушили тодішною Європою.

В тих власне часах, значить, з кінцем 18-ого а в початках 19-ого століття потрясли цілою Європою ті нові думки і стремління, які принесла з собою велика французька революція. Вона розпочала ся в 1789 р. і тревала, властиво беручи, цілу четвертину століття, бо аж до 1814 р. Та революція положила підвалини під новочасне так політичне як і суспільне жите і від неї починаєть ся в історії сьвіта нова доба. До часів сеї революції було у всіх європейських державах так, що суспільність ділила ся на три верстви або стани. Перші два стани були висші і до них належала нечисленна шляхта духовенство. Ті дві суспільні верстви мали дуже великі права і привілеї, бо окрім дрібної частини землі, що була власністю селян, була вся земельна посілість в їх руках і вони, так бодай було у Франції, не платили ніяких безпосередних податків. Всіх-же інших людей в державі, які творили властиво нарід, означувано загальною назвою гетього стану. Та верства представляла собою велику різноманітність, бо до неї належало і міщанство і всякі промисловці та ремісники як також і селяне. Із тих трох головних складників сего стану найчисленніший, но zarazом і найбільше упосліджений був, розумієть ся, люд сільський тому, бо він мусів робити панщину і двигати на собі всякі державні тягарі.

Сею, отже французькою революцією третій стан, дійшовши до свідомости своїх кривд, звалив серед страшного проливу крові дотеперішній суспільний лад, що був опертий лише на привілея і здобув собі такі самі права і свободи, які мали обі висші суспільні класи. Ті здобутки гетього стану містились іменню в так званій „декларації прав чоловіка і горожанина“, котра постановляла, що всі люди родять ся вільними і рівними, що нарід є жерелом всякої влади, а закони є виразом його волі, що кожний горожанин держави має право брати участь через своїх повномочників в ухвалюванню законів і податків, що кожний може вільно виявляти свої думки словом і письмом та що нікого не можна взынати без попереднього дозволу суду. Таким отже чином давний поділ суспільности на окремі класи упав у Франції безповоротно, а натомість всі люди стали ся, що так скажу, рівновартістними горожанами з однаковими правами і обовязками згладом держави. Годить ся ще мені згадати, що та декларация прав чоловіка увійшла в основу конституції, яку заведено у Франції і котра мала незвичайно велике значіння, бо була се перша конституція на суші Європи (кажу „на суші Європи“, бо в Англії була вже давно конституція; та однак країна є відділена морським проливом від європейської суші) і вона служила пізнішше взірцем для конституцій інших європейських держав.

Но йду дальше. У тій великій революції вийшов ся у Франції на верх Наполеон Бонапарте, який зі звичайного офіцера артилерії дійшов аж до імперської корони. Сей Наполеон був великим послідовцем і він провадив війни зі всіми європейськими володарями та всіх їх на купу побивав. Своїми побідними війнами бував згаданий Наполеон всюди дотеперішні старі порядки і мимоволі розносив по Європі сей устрій, який Французи здобули собі власне через революцію, а котрий опирав ся на рівности всіх суспільних етапів перед правом. Щоби однак удержати ся при власті, давав ся Наполеон всім підбитим народам дуже в знаки, бо їх упокорював і утїтав. Розумієть ся, що тим способом не дійшов він до своєї цілі, бо звісно, що гнетом ніхто не потрапить собі зискати любови і привязанія ні поодинокого чоловіка ні цілих народів. Тим утисками і поневоленням викликавав Наполеон якраз противні наслідки, бо у упокорених народів родило ся почуття народної гідности і народної свідомости і всі вони стреміли до сего, щоби скинути з себе чужу тяжку кормицу.

Кінець-кішцем Наполеон мусів улягти переваді тих наредів, котрих він побивав: ті однак струї суспільного і політичного характеру, які він розсіяв своїми війнами по Європі, як також ті народні почування, котрі він через свій гнет викликав, найновіши всюди пригідну почву під собою, набирались пораз то більшої сили. В короткім розмірно часі научились упривілеювані до тепер верстви доводити ся на простоту людську як на такого самого чоловіка і горожанина, яким був і кожний перший ліпший шляхтич; всюди писало ся багато по книжках в обороні прав простого, бідного народу; у всіх країнах йшов одушевлений рух за визволом з під давних пережитих вже порядків, а за впровадженням реформ нових, які мали на цілі здобути волі і свободи, піднесення свого народу з унадку і здійснення народних ідеалів. І та боротьба о нові порядки велася або легально по сеймах чи парламентах і в

часописях, яких значіння і вплив беззастанно тоді зростав або й недержально з підмогою змов і тайних товариств, котрі в тих часах дуже розповсюджувались посеред молодіжи як і загалом серед ідеальних і більше запальних людей.

Рівночасно із тими свободолюбними і, так сказати, чоловіколюбними змаганнями на полі суспільним і політичним зродив ся також новий напрям і в тодішнім житю духовім себ-то в письменстві, який то напрям в дуже значній мірі впливав на народне осявідомлене, на поглиблене народних стремлінь і взагалі на народне відроджене. Іменню, в тім часі почали учені займатися дослідями над мовою свого народу, над народною поезією чи радше над народними піснями і переказами, над народним життям, звичаями і обичаями, особливо-ж над старим і своєюм рідною історією. Новий сей напрям в письменстві повстав в першій ряді в Німеччині, а звідтам розходив ся він по інших країнах всюди роблячи своє.

Зовсім природно, що те розбуджене народних змагань, яке наступило в часі і після наполеонських воєн як також тодішні, нові струї в письменстві, що проявлялись ся у загальнім звороті „до свого“, мусіли захопити і одушевити також і славянські народи. І справді серед Славян ми бачимо таке духове відроджене. Почалося воно іменню у найдальше на запад висуненого славянського народу, значить, у Чехів. Сей нарід прийшов під Австрію значно ранішше як Галичина, але по утраті своєї самостійности зійшов він до дуже нужденного стану. Чеська шляхта понімчалась, а й інтелігенція відстала була від свого народу, котрого мову уважала вона тільки людським наріччям. Чехи однак прокинулись зі сну скорше ніж Русини. Безперечно, що на відроджене чеського народу вплинули ті обставини, що він має славу минувшину та що його народна свідомість не була подавлена таким тяжким політичним лихолітєм, як се сталося було з руським народом за пановання Польщі. Найбільше однак причинило ся до воскресення Чехів се, що вони мали своїх великих учених, які зуміли отворити своїм землякам очі і їх до свого привязати. Я думаю, що воно зовсім не завадить познакомити тут читача, розумієть ся, як найзагальнішше, бодай з кількома з найзамітнішими сьвітоточами чеського народу з тих часів, тим більше, що вони мали також вплив і на відроджене інших Славян. Отже так:

Одним із перших представителів пробудження чеського народу і взагалі знатоків Славянщини був Йосиф Дубровський або Дубравський, котрого загально уважають патріархом славістики себ-то науки про Славян. Він писав головню про чеську письменність, історію і славянські мови, і хоч всі його писання були на німецькій або латинській мові, та прсте положив він для Славянщини великі заслуги, бо з його книг довідувались про Славян чужі неславянські народи. Попри Добровський належить ся почетне місце в історії чеського народу як і взагалі в історії усеї Славянщини П. Й. Шафарикови. Він писав по чеськи і німецьки про бувальщину Славян, про письменство і мови всіх славянських народів і його численні і різнообразні писання робили сильне і глибоке вражіння в цілім славянським сьвітлі. Особливо-ж славною була Шафарикова книга під наголовком „Slovanske Starozitnosti“ і вона стала ся вихідною точкою і основою для всіх дослідників славянської історії. Дальше, великим чеським поетом в тих часах був Ян Коляр, Словак родом, котрий написав знамениту поему „Slavy Deera“ (Донька Славії) і в ній зобразив минувшину Славянства, представив теперішні його часи і мріяв, передказував часи будучі. Та книга стала ся неначе євангелієм усеї Славянщини і цілі покоління головню Чехів і Словаків виховувались під її впливом. Фр. Л. Чельковський заслужив ся особливо тим, що він зібрав славянські народні пісні і пословиці та звернув увагу на вивчуване народної поезії. Юнгман зладив знаменитий словар чеської мови, який і днес має ще велике значіння. Фр. Палацкий вєславив ся на полі історії. Широко звєним славістом був також Словенець, Бартоломей Копитар, якого учені писання про Славян служили так само, як і писання Добровського, посередником до пізнавання Славянства для чужих учених. І міг би я наводити ще й многу інших чеських учених, які заслужили ся для Славянщини; щоби однак занадто не розвалювати оттих рядків, я сего не роблю. Мимходом лиш згадаю ще про те, що чеські учені відгребували тоді давні пам'ятники чеського письменства, котрі, хоч і не конче були достовірні, як опісля показалося, подїмали ся раз через спори що до їх достовірности сильно на оживлене і зріст славянської науки. — Так отже за приводом учених розбуркло ся замірле майже народне почуття чеського народу; бо він отряс ся із німецьких впливів, відзискав назад свою шляхту, приляг до своєї мови і здаєть ся, що не буде се пересада, коли скажу, що під зглядом народної свідомости є Чехи першими поміж всіми Славянами.

Рівно-ж відродили ся до нового життя також і інші славянські народи. І так найзамітніший по Чехах народний рух поивив ся у Сербів, які належали ще тоді під власть турецьких султанів і які мусіли двигати страшне бісурманське ярмо. Найбільш-ж заслуги для осявідомлення сербського народу положив славний на весь славянський сьвіт

сербський учений і патріот Вук Караджич. Він увів до сербського письменства на місце мертвого сербсько-славянського язичка чисто народну мову; він написав сербську граматику і зладив сербський словар; він переклав сьвяте писмо Нового Завіта на народну мову; він навіть сотворив для Сербів нову правопис, іменню, правопис фонетичну, яка ліпше відповідала вимогам сербської мови, ніж давня правопис етимологічна. Особливо однак прислужив ся Караджич своєму народови тим, що він перший зібрав і видав сербські народні пісні, які своєю красою, глибокістю думки і милозвучністю зачудували і очарували всіх Славян. Ті власне сербські пісні причинили ся подібно як і у нас, про що я нисше буду говорити, найбільше до відродження сербського народу. І треба мені тут піднести, що се духове оновлене справді поєло Сербів і до політичного воскресення, бо вони здобули собі насамперед автономію, самоуправу під кермою своїх власних князів, а відтак і цілковиту політичну незалежність.

Поляки мали тоді також деяких учених, котрі писали про перші початки і давні часи славянських народів і які будили інтерес для минувшини Славянства так і Поляків як і у інших славянських учених. Особливо-ж заслугоє тут на увагу книжка польського історика і писателя, Лаврентія Суровецького, під наголовком: „Sledzenie początków słowiańskich“, що вийшла у Варшаві в 1824 р і яка дала почин згаданому вже чеському славістови Шафарикови до написання по німечці знаменитого твору про походжене Славян. — Також і в Росії повияло від часів царіці Катерини II. на ниві письменства зовсім новим духом. Російські писателі і учені зривали з давніми формами у письменстві і почали звертати ся до народу і його життя і звідси брати теми до своїх писань. Рівночасно почала ся там плодотворна діяльність цілого ряду учених істориків, етнографів (народописців) та археологів (дослідників старини), що обговорювали по книжках справи Славян, поперед-же всего, справи російського і українського народу зі всіх можливих боків.

Річ очевидна, що ті визвольні змагання, які ворушили тоді Європою як рівно-ж і те сьвітле духове відроджене інших славянських народів не могло не мати впливу і на Русинів-Українців. І так на закордонній, значить, російській Україні промощує Іван Котляревський своєю книжкою „Енеїдою“ народній мові дорогу до нашого письменства. Сей твір повив ся у перве в 1798 р. і є се перша книжка, написана чистою нашою мовою. Петро Гулак-Артемівський підносить своєю казкою „Пан та собака“ протест проти тодішнього кріпацтва в Росії, а Григорій Квітка-Основаненко пише прекрасні оповідання із сільського життя. Різні українські учені і народолюбці ідуть в народ і пізнають його, так сказати-б, з першої руки. Вони підслухують, як простий нарід говорить і які пісні він співває та й учать ся своєї рідної мови з уст самого та- ки народа. Ті людські пісні вони записують, обробляють їх науково і видають друком і милозвучна наша мова починає всюди будити приспану народну свідомість.

Тим великим скарбом руських народних пісень інтересувались, як сказано, свої; но в значно більшій мірі інтересувались ним чужинці, головню Росіяне і Поляки. Іменню, російський князь Н. А. Цертелєв звертаєть ся перший до вивчення української народної поезії і в 1819 р. пускає в сьвіт збірник напших народних дум під заголовком: „Опытъ собранія старинныхъ малорусскихъ пѣсней“, в якій-то книжці одушевляєть ся він чудовою нашою поезією та виразно заявляє, що наша мова чи „малоросійское нарѣчіе“, як він сю нашу мову називає, є так само придатна до поезії, себ-то до писання віршів, як і кожда инша мова славянська. Так само по російськи видає М. А. Максимович, Українець родом, книжку „Малоросійскія пѣсни“, в котрій то книжці кладе він велику вагу на народну пісню і яка дуже подобалась осявіченим Росіянам. А знов із многих Поляків, що займались нашими людськими піснями, заслугоє на особлившу увагу Вацлав Залеський (він підписував ся Вацлав-ом з Олеска), що, мимоходом кажучи, був пізнішше губернатором Галичини. Він збирав галицькі, польські і руські пісні і видав їх друком під наголовком: „Pieśni polskie i ruskie ludu Galicyjskiego“. Своім збірником вказав Залеський галицьким Русинам на се величезне їх народне багатство, яким є власне наші народні пісні і під зглядом глибокости думки, краси і чутя ставив він руські пісні значно висше від пісень польських. Той збірник пісень Залеського зробив дуже велике вражіння на тодішних Русинів і взагалі на славянських учених; не диво проте, що Русини залюбки сю книжку читали і нею одушевлялись.

(Дальше буде).

Аматори з „Вифл. Ночи“ грані в Нью Йорку.

З долини, з лівої руки до правої: I-ий ряд: М. Сербінський, Угорчак, характеризатор, М. Климко, дірігент, П. Петрів, режисер і Коваль, суфлер. — II-ий ряд: В. Голда, Н. Лялька, Л. Жигальський, В. Задойко, Кіценюк, Чернега. — III-ий ряд: Гринишин, Лазута, Гундич, Модрий, п-на Шевчинська, Ониськів, Ядловський, Плюта. — IV-ий ряд: А. Деніга, Шевчинський, п-і Шевчинська, п-а Дубівна, п-а Ю. Батрак, п-а Ониськівна і Топоровський. — V-ий ряд: Пастушок, Барабаш, Мандзюк, Перій, Крук, Марків, Прийма, Шумський.

Аматорське представлення в Нью Йорку.

Оноді відіграно в друге представлення аматорське „Ніч Вифлеємська“ на 7-ій улиці, в церковній галі в Нью Йорку. Як завжди, так і сим разом ся вистава стягнула немало публіки, і то не лиш нашої, але й чужинців. Відіграний образець, річ сценічно дуже слабенька і лишень знаменитий грі акторів треба було завдячити усьо удачу представлення.

Коли на сцені представлено утиск жидів намісником римським Іродом, їх нужду, горе і терпіння, спричинені римським військом, стягане остатнього лака за податки, мимохіть наша увага звертала ся в рідну сторону і здавало ся, що се історія нашого народу, в теперішню пору, в часах цілізації, під ярмом австрійсько-польським, російським чи малярським. І з нашого народу пототомки Іродові шкуру дурять. Образець такий самий, лиш декорації і строї відмінні.

Аматори грали знаменито і судячи з їх заховання на сцені, перед публікою, треба їм признати, що вони моглиб віддати і найтруднішу штуку з неменше добрим поводженням. На увагу заслугоє передовсім п. Жичальський в ролі молодого пастуха; він справді грав знаменито, лишень уживане характеру мови наївної дитини, впливало подекуди усьмо. Незавадило б, коли б п-на Батрак в ролі ангела була рецитувала своє „Возвішання“ більше свободним, а не припущеним голосом; д. Перій ролі Ірода віддав дуже удачно, а дірігентови, п. Климкови можна справді погратулювати за його зелізні нерви, що потрафив зорганізувати і вишколити наш руський хор, котрий кождо пісню відспівав без найменшої похибки; і коли б п. Сербінський завдав собі був трохи праці в вишколеню або хотяй напів-приготовленю своєї музики, що акомпаніювала хорови, тогди „Ніч Вифлеємську“ могли б наші аматори грати і в „Гіподромі“.

Найтруднішою точкою цілого представлення було схарактеризоване і убане аматорів відповідно до духа часу. Але й сю трудністьдалось поклати д. Угорчакови, що як характеризатор виявляв ся зповіреною йо-

му тяжкої праці вдоволяючо. Режисер, д. Петрів порядно зіпрів, однак не дармо, бо показав, що як режисер сповнив своє діло як слід.

Одно хіба треба закинути передовсім режисерови а опісля характеризаторови: вони поналіплювали римським легіонарам гузарські вуси і іспанські борідки, забуваючи зовсім на те, що старинні Римляни старанно голили весь свій заріст.

Жаль, що не було артиста-малюра, д. Гладкого, а був би зібрав много похвал зі сторони публіки так нашої як і чужої, присутної на представленю, за чудове вимальоване куртини.

Було б дуже пожадане, аби декотрі з панів комітетових, в часі самого представлення менше вештались по гали, а спеціально поперед сцену, бо се перешкаджає публіці і відвертає їх увагу від самого представлення.

А вже зовсім злишне було таке надмірне уживане бедгальських огнів, що занечишували воздух а присутні гості, декотрі з малими дітьми, помімо найщирішої волі та труду, не могли повздержати ся від кашлю.

Summa-summarum — представлення випало добре. Американці виражались з признаєм про гру аматорів, а передовсім симпатична репортерка найбільшого американського місячника „Editorial Review“, не могла найти доволі слів похвали.

Коли наші аматори і дальше будуть працювати з тою енергією над руськими театральними представленнями в тій чужій країні, то з певністю і Американці ліпше пізнають наш нарід, та сі сумні обставини, серед яких приходить ся йому жити в ріднім краю.

А. Вала.

Шануймо рідну мову!

„Мово рідна — слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях — не серденько
Лишень камінь має!“

Так співав великий поет, тої девізи притримували ся і притримують всі кращі сини і доньки бідної, поневоленої Руси-України, тої девізи повинні притримуватись тим більше ми, заточенці, що свою красну мову поволи забуваємо, цураємо ся її, а місто неї уживаємо (очевидно лихо) всіх інших.

Кілько разів прийде ся говорити тут з Русинами, то тільки разів разити буде ухо примінка чужих слів; ніхто з нас майже не хоче, чи не може говорити чисто, тільки все з „шуррами“, есерами і носирами, словаччиною, польщиною і т. д. і т. д. „Шури“ і „сери“ то се ще пів біді, бо сей наплив зробив великий вилом не лише в нашій мові, але навіть в такій великій і багатій, як мова німецька. Але словаччини і польщини, сего вже не можна дарувати. Се виглядає так, начеб наша мова була вже така бідна, щоб декотрих понять не можна нею виразити. А однак так не єсть.

Ще о що иншого розходить ся нам тут. Іменно маємо на думці статтю, яка появилася свого часу на шпальтах „Народної Волі“. Як відомо, багато наших людей мають найрізноморднішої натури справи правні в старім краю. Хто читає старокраєві часописи, той дуже часто спіткає там накликування, щоби всякі письма до судів, до старостів, до виділів повітових, до урядів податкових — і взагалі всякі документи писати по руськи, і щоби відповідей на ті письма жадати лиш в руській мові; се дуже розумно і справедливо. І чому ж ми, заточенці, що нас викормила руська мати, длячого ми, як посилаємо якісь документи до старого краю, длячого ми не виставляємо їх по руськи, тільки по польськи або по німецьки? Чи так годить ся Русинам? Як ми звідси всі письма будемо посылати лиш по руськи, то і Ляхи побачать що ми сьвідомі свого, що ми не дамо в наругу руської мови, тай нашим братам в краю поможемо сим багато в їх визвольній боротьбі о права руської мови в урядах, а які то права конституційний закон в Австрії гарантує всім народам — отже і Русинам. А що нашою мовою в урядах так Ляхи помітують, то се лиш наша власна вина, бо ми о се не дбаємо самі і не домагаємо ся сего як слід. Нехай би так Поляк вніс якесь подане до якогось уряду, вже не говорю в мові руській, але в німецькій, — чи ціла Польща не закричала б і жаден Поляк руки йому не подав би. А ми з такою байдужністю легковажимо свою рідну мову і послугуємо ся мовою нам ворожою, польською! Намже і закон гарантує горожанство мови в урядах в Австрії і наші батьки та брати поносять найбільші тягарі (ми-ж даємо податок крові), і такі ми скромні, що встидаємо ся упомянути о права нашої подоптаной Ляхами мови? Ні! Так не повинно бути. І тепер, в сотну річницю великого Маркіяна кождий повинен вдарити ся в груди і просити прощення, що може до тепер так поступав. Але від тепер постановім собі, що все і всю-

ди в Галичину будемо писати і засилати письма урядові в мові руській. Сьвідомий повинен навести се несьвідомому.

Скажуть декотрі: Де ми тут возьmemo приміром такого нотаря, щоби нам написав, припустім, повновласть, чи контракт — по руськи? А ми скажемо, що такий нотар, що займає ся заграничними справами, повинен знати руську мову! Бо як знає польську чи словацьку, то нехай ся научить і руської, або нехай собі прийме руського клерка. А до сего лиш ми самі можемо його змусити, жадаючи від нього, щоби нам прим. повновласть абсолютно лиш по руськи виставив. Він хотячи заробити, мусить ся приноровити до такого жадання.

Еще одна річ. Богато наших людей приїхавши з подальшої місцевости до міста за якоюсь справою, звичайно питають за конзулят, та їх вилапують різні жидки і маляри, представляючи ся, що вони є конзулями. В такий спосіб натягають наших людей, бо дуже часто трапляє ся, що се суть звичайні обманці. — Треба пам'ятати, що конзуляти ніколи таких річий, як повновласти, контракти і т. и. не виговлюють, ані процесів не провадять — тільки потверджують вже готовий документ зглядно підпис публичного нотаря і то такого лиш, що є рекордований в конзуляті.

Отже з якоюсь справою правової натури ми повинні удавати ся до мудрого нотаря і то до такого лиш, що розуміє нашу руську мову і що нам документ потрафить виставити в мові руській і то так, як сего вимагає закон.

Кождий прийшовши до нотаря, що займаєть ся заграничними справами, повинен говорити до него чисто по руськи, а не по словацьки ані по польськи, а як нотар або який клерк буде йому відповідати в чисто руській мові, то се знак, що він знає руську мову і що може документ виставити в руській мові. В противнім разі, як нотар по руськи не уміє, ми не повинні до нього удавати ся зі своїми справами.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз“ — приймає членів до 45 літ життя.

Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерті члена кляси „А“ (ціле посмертне) \$1,000.00.

В разі смерті члена кляси „Б“ (половину посмертного) \$500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А“ \$400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б“ \$200.00.

Рукод льня риз церковних і др. річий.

п. т. D 33

Сим подаю до відомости русько-американським Братствам і Товариствам, а головню Комітетам церковним і Всесвітнім Отцям духовним, настоятелям парохій, що я нині підписав, отворила рукоділля риз церковних, як фелонів, стихарів, дальматик.

Вироблюю також фани, хоругви, покривала на престолів, ручники, резеренди, фани братські; обрави або гафту ручно або малюю, як також фани американські.

Вироблюю також відзнаки братські (бечі) і т. п. все по уміркованих цінах. — Примаю старі фелони до напращан.

Фелони в цінах \$25, 30, 40, 60, 80 і вше.

Стихари в цінах від \$6.

Хоругви \$60 за одну і вше.

Фани братські в цінах \$100, 200, 250, ручно гафтовані золотом і шовком обрави сьвятых і герби.

Що до виконання роботи, прошу удаватись в довірен, понеже я була занята довше літа в Гвишці Самбірській в Галичині. Маюю обрави так до іконостасів як і всякі инші. — На жадане висилаю пробки.

Остаю з належним поважанем

SOPHIA OLSHANSKA,
509 N. 6th Street, Philadelphia, Pa.

Книжки

котрі можна дістати в друкарні „Свободи“:

цнт.

Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американиць, веселий образ з життя народу	15
Бери та читай	30
Борба клас і чому робітники організують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Ніколая, драматична гра для дітей	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про звір'ята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до свідомости	10
Емігрант	15
Журавлі	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Монгострадальний народ	20
Народний рух астр.-угор. Русинів	15
Оповіданє про Алї Бабу і сорок розбійників	20
О підземних скарбах	25
Оповідання про заздрих богів	10
Про нутро землі	25
Покуса	10
Про кінець світа	15
Ряцар і смерть	5
Розмова Поляка з Русином	10
Релігійні віровання	20
Русько-англійський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітничка драма	15
Товариська ворожка	15
Хто з чого жие	15
Унія в Америці	20
Які то є люди на землі, з 20 образ.	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Хлопська доля	5

Друки.

Метрики шлюбні	3
Метрики смерті	3
Помяник за померлих	10
Папері листові з вінетами, оден.	2

Молитвенники і инниши богослужебні та релігійні.

Звичайна оцрава.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковний, мал. лат. бук.	70
Молитвенник, галицький	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Душі	80
Вборничок	55
Вбірничок найкрасшій пісень цер.	10
Ангельський хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. I.	25
Ангельський хор, часть II.	5

Гарна оцрава.

Бог Надежда Моя	2.00
Хліб Душі	1.80
Хліб Душі, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими бук.	1.80
Вборник	1.90
Вбірничок	1.30

Замовлення належить вислати на адресу:

СВОБОДА,

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Телефон 1886 Орчард.

Др. ЕДВАРД ІВАН БЕРО

Доктор руських товариств.

Година урядові: Від 8—10 рано, від 1—2 по пол., від 6—8 вечер, а в неділю по полудни.

58 E. 7 Str., (меж 1-ою а 2-ою свью) NEW YORK.

Хиньте журбом об земаю усі менсьменні!

Пршлїть нам 1 дол. 75 цнт. (\$1.75) а ми Вам шшлемо 100 листів, 100 конверт і гарну кавчукову печатку з Вашим іменем і назвиском а також і Вашою адресою; се вступити Вам підпис у всяких случаях і охоронити Вас від многих неприяностей. Пишїть до:

Importing House „Progress“

330 E. 15th Str., Dept. B. NEW YORK, CITY

Шіфкарти!

айгальше можете купити шифкарту до краю і з старого краю до Америки.
3 Нью Йорку до Бракова 29 дол. 45 цент.
3 Бракова до Нью Йорку 36 дол. 45 цент.
10 день морем.

Хто купить шифкарту до краю у агента Петра Г. Ренча на того чекає в Нью Йорку на стації спеціальний агент котрий відпроводить просто на шиф.

Пишїть на адресу: **PETRO H. RENCH,**
93 SARATOGA STR., SOHOES, N. Y.

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОГРЕВНИК

випозичає нерічї на воєлля, хрестини всія другі забави.
115 Ave. A.,
NEW YORK, N. Y.
Телефон:
Orchard 2568.

Жінки! Учїть ся акушерїї в нашій школі або у себе в дома. Наука у вашій рідній мові. Станьте ся незалежними. Наука триває 3 місяці; по її скінченню видаємо диплом. Адресувати:
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery,
229 E. 14th Street, New York, N. Y.

Російсько-Американська Лінія

Найгарніші, найбільші і найшвидші пароходи, удержуючі правильний пасажирський рух поміж Росією і Америкою без пересїданя у ніякій посередній пристані.
Нові, двоштурбові пасажирські кораблі „ЦАР“, „КУРСЬК“, „РОСІЯ“.
До Роттердаму 8 днів, до Лібава 11 днів.
\$33.00 — III класа — \$35.00
\$45.00 — II класа — \$47.00
\$65.00 — I класа — \$75.00
Найближній відїзд корабля з Нью Йорку: „КУРСЬК“ — 10-го лютого 1912
„ЛІТУАНІЯ“ — 24-го лютого 1912
По більшій подробці просїть ся звертати до наших агентів або до генерального заступника:
A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY
NEW YORK, N. Y.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та пізнїть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розі вулиць

Carson і 14-ї.

Сей банк є одним з найстарших і найпевніших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контролорів.

Продаємо **НОРАБЕЛЬНІ НАРТИ** на найліпшій лінії, а **ГРОШІ** до краю висилаємо по почтовім курсі.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

COR. 14th & CARSON STS.,

South Side Pittsburg, Pa.

И. В. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Бучак, урядн. банк.

Михайло Угорчак, 204 WEST 148 ST.,
NEW YORK CITY.
РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР,

випозичає різні українські і инші костюми на представлення і характеризує по низьких цінах. Замовлення приймає що найменше на 8 днів перед представленням.

R. J. GLICK

Агент асесураційний від огни.

Офіс знаходиться в **WILLIAM McCONNELL BUILDING**

(15—30)

SHAMOKIN, PA.

— Григорій —
Мунашевський
Член Р. Н. Союзу.

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

ТЕЛЕФОН:
Nr. 887.
Orchard.

ОДИНОКА РУСЬКА АГЕНЦІЯ ШИФКАРТОВА В НЬО ЙОРКУ.

ВАЖНЕ! По причині конкуренції між лініями, можете від нас відїхати до Старого Краю найменшим коштом на добрих, поспішних шифах на Гамбург, Бремен, Роттердам і Антверпен.

Жиючим подальше від Нью Йорку, завчасу замовляємо місця на шифах, як і наші агенти астрїають пасажирів на стаціях (depot) в Нью Йорку. Ми стараємо ся о вигоду пасажирів, як також і про їх багаж і шифли.

ВИСИЛАЮ ГРОШІ ДО ВСІХ ЧАСТИЙ СВІТА, скоро, точно і тано. Мінїю гроші на старокрасї, на американські після найнижшого курсу.

КРАЯНИ! По що йти до чужих, котрі Вас не розуміють, коли можете удати ся до добре аняного, авторизованого агента і високо кваліфікованої Руської Агенції в Нью Йорку, або спроводити кого до Америки, нехай удасть ся до мене, а всім ручу за найліпшу услугу. Прому Пов. Членів Р. Н. Союзу звернути на се увагу.

Удавайте ся особисто, листово або по телефоні до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

Новий вибір русько-українських рекордів.

Грамофони

продаємо на сплати; рекорди в мовах: русько-українській, польській і инших.

Депозит \$5.00 принесе до Вашої хати 20-доларову говорячу машину разом з 12-ма кусниками пісень, вальсів ітд.

У власнім інтересі Ви. Купуючи так місцевих як і в околиці, радимо, перед закупком якогубудь грамофона, зайти ласкаво до нашого складу і оглянути наші говорячі машини; се воєсім не обов'язує нікого до купня.

Як Вас інтересують золоті ювелірські вироби, посїдаючи повну гаранцію, то зажадайте спеціального каталога в 150 річах, як кишонковими і стїнними годинниками, будильниками, браслетами, квітками та иншими ювелірськими річами.

Наш склад є отворений кожного дня до 9-ї години вечером а в неділю цілий день.

Каталог висилає ся даром.

GLOBE RECORD & SUPPLY CO. DEPT. T.

131 E. 7th STREET
NEW YORK, N. Y.

УВАЖАЙТЕ ЗЕМЛЯКИ.

Коли Ви несправно переслїдувані, коли Ви через винну осіб або їх представителів вистали покарчї, коли від Вас вимагають під грозьбою неправних річей, коли хочете вислати своє право, яке конституція сеї великої республіки Вам гарантує і у всіх клопотах звертайтесь до мене заприятелю адвоката станового під адресою, яку подаю при кінці. (А не до тих, що оголошують свої офіси а невідласні назвиска, бо такі не суть адвокатами, тільки користають з нагоди Вашого незнаня ріжницї поміж канцелярією а адвокатом а ріжниця єсть така, як викинений старий кабат генерала а комендуючий генерал. Они представляють ся Вам яко адвокати, Ви спускаєтесь на се, їм вірите і віддаєте остатній грїш). Години безплатної поради що дня від 7-ї до 9-ї години вечір а для вигоди робітників в неділю від 1-ї до 3-ї години пополудни.

JOSEPH HELLER, Adwokat i Notar, 124 Essex Str., New York, N. Y.

Позахатні робітники.

Робітники, виставлені на холод і вохкість, уникнуть докучливих болів ревматизму і невральгїї, уживаючи д-ра Рїхтера „Pain Expeller“ в хвилі, коли почують перші кольки (доманя).

Сей лік має запевнену постійну славу від 43 літ. Уживають його скрізь по цілїм світі, а дістати його можна у всіх друготорах Злучених Держав по 25 і 50 центів за флашку.

Уживайте його також в случаях напруження мускулів, звихнень, болів в сустават, в боці і в грудях, болю зубів, уший і жолудкових корчів.

Повне поученє в руській язвді знаходить ся в кожній коробці.

Будьте уважні і вистерігайте ся численних наслідувань. Правдивий Pain Expeller знаходить ся тільки в такій коробці, яка тут представлена на образку.

Сей лік виробляють

F. Ad. Richter & Co.

213—215 Pearl Str., New York City

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50.000.00.

Назвиска і нерозділені зиски \$100.000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні монї ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий світа. Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїли ся протягом послїдних 5 літ і виносять тепер около \$500.000.00.

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Найвисше забезпечене \$100,000.00

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся агентам крикливою і брехливою рекламою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цїнава, чим він ручить і де його зарука? Відпїчальний Агент і банкір складає заруку в державну касу. Заки повірите кому свій грїш, чи то до перехованя, чи переслали до старого краю, поперед переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований грїш. Я аложив в державній касі **СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.** як заруку для вас

Тому тамте, що треба уникати непевних банкірів. До наших послуг є старий, опитний Агент, який висилає 100 корон за \$20.43, 200 корон за \$40.85, 500 корон за \$102.00, 1000 корон за \$204.00. Продає шифкарти до Європи і до Америки, робить контракти, повновласти та полагаєдує військові справи, а усе те робить **дешево, совісно і точно.**

Пишїть по подробці курсу і ціни шифкарт.

Відповідаю відворотною поштою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER

141 Washington St., New York.

Найвисше забезпечене \$100,000.00

Нові книжки і видання.

Руська письменність. VII. Твори Леоніда Глібова, Ксенофонта Климковича і Володимира Шапкевича. Видання Товариства „Просвіта”. У Львові, 1911. Сторін 578. Ціна опрацювання 1 К 40 с., в красній оправі 1 К 80 сот.

Оповідання з історії української землі. Переказав Микола Залізняк. (Книжка друга). Коштом і заходом Товариства „Просвіта”. Львів, 1911. Ст. 72. Ціна 50 сот. Є се книжка ч. 361. Видання Тов. „Просвіта” у Львові. — **Зміст:** I. Українська земля два тисяч чотириста літ тому назад: Як, коли і на що вигадано азбуку? Що довідалися учені про теперішню українську землю з найдавніших грецьких книг? Старинні грецькі держави в теперішній українській землі. Великий нарід Сколотів або Скитів. Жорстокі звичаї Скитів. Яка була віра у Скитів? Що ще знаємо про скитські звичаї і порядки? Як перський цар ходив з військом в теперішню Україну. Народи, які жили в нашій землі два тисячі чотириста літ тому. Народи дикі і народи культурні. — II. Теперішня українська земля коло двох тисяч літ тому: Оповідання про царя Мітрідата. Римські володіння в теперішній Україні. Як гинуть цілі народи. Замість Скитів — Сармати. — III. Наша земля півтора тисячі літ тому: Велика перемена. Теперішня українська земля під владою германського (німецького) племені. Новий ворог — Гуні. Теперішня українська земля під владою Гунів. Мандрівка в країну Гунів. Конець Атилі. Велике переселення народів. Ще один напад на теперішню українську землю.

Всеукраїнський Катехизм. (Що мусить знати кожний Українець?). Видавництво „Всеукраїнська бібліотека”. Число 1. Вишніва, 1911. Ст. 32. Ціна не подано. 10% з чистого зиску призначено на Рідну-Українську школу. Тимчасова адреса видавництва: Торговельно-промисловий Союз у Вишніві над Черемошем (Буковина).

Господарський календар на рік переступний 1912. Видавництво господарського календаря у Вишніві над Ч. (Дім Союзу молочно-сироварського). Ст. 89. Ціна 60 сот. Чистий дохід призначений на молочно-сироварську школу. — **Зміст:** Частина інформаційна. Календаріум. Акрости. Як закласти молочно-сироварську спілку? Сьмішне. Вказівки для доставців молока до сироварської спілки, нап. Василь Павлюк. Свій до свого. Ляре з Лії, нап. Арне Гарторг, пер. Володимир Домазар. Жарти. Економічні інституції в Галичині, нап. Андрій Курілас. Користь сироварських спілок. В який спосіб найкраще платити за молоко? Перший курс молочно-сироварської школи у Вишніві (з фотографією учасників). Про поживу, нап. Е. Павлюкова. Господарські поради. Добрі ради. Відатність масла. Смерть за правду. Історія українського молочарства в Галичині.

Робітничий календар на 1912 рік. III. річник. Накладом редакції часоп. „Земля і Воля”. Львів, 1912. Ст. 98 малої вісімки. Ціна 15 центів.

Образковий календар на переступний рік 1912 містить 366 днів. Рік V. Составив Мх. Враль. Безплатне приложение „Недѣли”. Будапешт. Ст. 81. Ціна 50 ф.

Православний Русско-Американський календар на рік 1912. Издание ежедневной газеты „Свѣтъ”. Годъ издания 9-й. Нью-Йоркъ, Н. I. 1911. Ст. 98. Ціна 50 центовъ.

Луч (the Ray). Выходит ежемѣсячно. Редактор Д. Л. Орловскій. Подписная цѣна: Один годъ — 50 сент., 6 мѣсяц. — 35 сент. Address: The Ray 258 4th Avenue, Detroit, Mich. No. 1. January, 1912. Price 5 cts. — **Зміст:** Новый год. Легальная конспирация. Русский голод. Американский цирк. Поручено вору поймать вора. Крестьянин и его вампир. Отвѣтъ на десять заповѣдей. Индустриальный юнионизм. Из энциклопедии 21-го вѣка. Письма в редакцію. Форма инструкции для новых граждан. — Усі наведені статі перекладені також на я-

зик англійський, так що з одного (лівого) боку знаходиться текст англійський, а з другого російський. Замітне, що редакція сего місячника (велика 8-ка на 16 сторін) не послуговується зовсім „святим йорчиком”, що очевидно стягнута на неї анатемою з боку редакторів „істинно руских газет”...

Добрі ради.

Шови, коли ще він зовсім новий, неуживаний, і коли його спрасуєся добре з лівого боку гарячим желізком, ніколи не буде ломити ся.

Посмаровані фотографії чистити ся найліпше, коли кусник чистої вати замочити ся в бензині і легенько витре ся тим фотографію. Плями з чорнила на фотографії вичищать ся, коли вату замочити ся в 10 процентовім розчині „oxalic acid” і її витискає ся на сплямлене місце, а опісля, коли пляма зникне, виполоче ся фотографію чистою водою.

Золочені рам від образів, зернал і т. п. мож гарно вичистити і привернути їм первісний блиск найзвичайнішими домашніми средствами. У шклянці чистої води розпускає ся мала ложочка винного квасу (tartaric acid); опісля кусником губки або вати, замоченої у сій течі, потягає ся по золоченнях і зараз по сім другим кусником вати, замоченим в алькоголю. В сій спосіб вичищать ся золочені рами не лиш з усього пороку і бруду, але відискають назад увесь свій первісний блиск.

Плями з вапна найліпше вичищують ся при помочи розводненого сілного квасу (muratic acid).

Плями від овочів або кави, в який спосіб найліпше вивабити з біля. Коли хоче ся вивабити плями від розлитого кави або подушених овочів з столового біля, найліпше посмарувати сплямлене місце гліцеріною (glycerine). По кількох годинах, коли гліцерина добре вськне в матерію, вистане її переполокати у літній чистій воді.

Переховування кави, муки і т. п. Каву, муку, чай і т. п. предмети повинно ся переховувати в порцелянових або шклянних пушках, позаяк коли такі річні остати довго в паперових або полотняних мішках, то скоро набирають стухлого смаку. Тому повинно ся такі віктуали, коли їх купує ся нараз у більших скількостях, часто провітрювати. Передовсім повинно ся робити се з кавою, позаяк та виділяє з себе деякі олійки, що чіпають ся стін начиня і розкладаючи ся, псують смак кави. Для того пушки, у яких держить ся каву для кухонного ужитку, повинно ся пару разів до року добре вимити гарячою водою з содою.

Пахуча домова помада. 3/4 унції какаоового масла і 3 унції рицинового олії розпускає ся у плиткій мисочці над киплячою водою. Опісля, заки мішанина застигне додає ся до нбої кілька крапель рожевого олії або всякого иншого пахучого олії, що то його мож дістати за кілька центів у кождім другосторі. Теч злита у малу пушку держить ся дуже довго.

Сильне випадання або передчасне сивіне волосся має свою причину у хоробі шкіри на голові. Англійський спеціаліст, др. Вілзон поручає в таких випадках легеньке масоване шкіри на голові і легке смароване отсею мішаниною: камфора (camphor), салмак (sal ammoniac), хлороформ (chloroform), і ольконіт (oleonit), усе змішане у однакових скількостях.

Лише \$1.50 місячно!

Если можете платить \$1.50 місячно, то шлемо Вам сейчас на кредит гарный 14-каратный позолоченный (gold filled) годинник о трех ковертах в писемном габарите на 20 лет, а также красивый ланчусток и дармасс.

Ціна того годинника з ланчустком і брелоком виносить \$26.00. Зараз не ждаємо грошей, лиш пишіть по ілюстрованій каталог, долучуючи марку на відпавідь.

COLUMBIA WATCH CO., Dept. IR.,
403 E. 5th Str. NEW YORK, N. Y.

Позір! Родимці! Позір!

Товариство співачців в Елізабет, Н. Дж.

відіграє

в суботу дня 10-го лютого 1912 р.

в галі н. Йосифа Чурчака

154 Front Street,

Elizabeth, N. J.

ТЕАТРАЛЬНЕ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

„А Р Е Н Д А Р”

драма в 3-ох діях.

О С О Б И:

Іцко Вольф, арендар	Никита Галінович
Крутарський, писар	Л. Шеремета
Яцки, дяк	Сень Колодїй
Богатчук, господар і радий	Василь Левчик
Малава, його донька	Дорка Маргон
Палава, його вихованка	Ксена Атаманчук
Павло, син Богатчука	Йосиф Горин
Марко Керничний, судж.	Павло Кшценюк
Шмуль, послугач	Михайл Костинин
Сьвященник	Андрій Кшценюк
Вїйт	Яким Запоточний
Комісар	Іван Кулинич

Селяни і селянки.

Регісер: Л. Шеремета.

Характеризатор: Михайл Угорчак з Нью-Йорку. Початок представлення точно о год. 7-й вечер.

ЦІНИ МІСЦЬ: Крісла I-рядні 35 цент., II-рядні 25 центів.

По представленню Великий Баль.

Дохід призначений на руську гр.-кат. церков сьв. Володимира в Елізабет, Н. Дж.

Пресимо всіх Русинів, Русинок, як також братів наших Поляків і Литвинів прийти а певно зацікавить Вас се представлення і будете з него вдоволені; на балю же красно забавите ся, як звичайно в заступі.

Грама буде „Українська Банда” з Аджерзі Сіті.

За добру і веселу забаву ручить

КОМІТЕТ.

ПРАВДИВИЙ „BULL” DURHAM ТЮТЮН

має вже свою історію. Поверх пів сотні літ минуло від часу, як у стейті Норт Карлайна засаджено пораз перший сей золотистий, солодко пахучий тютюн. Одушевляли ся ним есперу вередливі мешканці полудня, відтак прийшли вояки з подальших сторін і не могли нахвалити ся сього тютюну. Його слава розійшла ся швидко по цілій Америці і ми з гордостю констатуємо, що в самім лиш минулому році продано сього тютюну 22 мільйонів фунтів, або 362 мільйонів пачок!

„Бул” Дургем перетравив через многі роки його досконалість є широко звісна, а його приємний запах з’єднував і чим раз більше з’єднує великі заступи курців сего тютюну.

Вже ся одна обставина свідчить наглядно, що сей тютюн є найліпшим з поміж всіх инших на світі.

Правдивий

“BULL” DURHAM

ТЮТЮН ДО КУРЕНЯ В ЛЮЛЬЦІ І В ЦИГАРЕТКАХ.

10 звичайних цигареток коштують 5 цент.

10 ліпших цигареток коштують 10 цент.

10 найліпших цигареток коштують 25 цент.

А ВИ МОЖЕТЕ СКРУТИТИ СОРОК ЦИГАРЕТОК З ОДНОГО ПОЛОТЯНОГО МІШОЧКА З НАЙЛІПШОГО ТЮТЮНУ „БУЛ ДУРГЕМ”. ДІСТАТИ МОЖНА ВСЮДИ.

Пачка цигаретових паперців дає ся даром.

BLACKWELL'S DURHAM TOBACCO CO., STOCK OWNED BY THE AMERICAN TOBACCO COMPANY.

ПОЗІР ЗЕМЛЯКИ!

РУСЬКО-ПОЛЬСЬКА КАНЦЕЛЯРІЯ НОТАРІАЛЬНА для СПРАВ СТАРОКРАЄВИХ,
99—103 AVENUE C., NEW YORK, N. Y.

погаджують скоро, дешево і з фаховим знанням річ і устатк. краєві всілякі старокраєві справи проносів, спадкові, ґрунтові, маеткові, табулярні і війскові а також виробляє всякого рода документи старокраєві, котрі бувають потрібні через тутешній ц. і к. консулят, — мають отже силу і важність урядову в краю.

ЗЕМЛЯКИ! Удавайте ся отже в кождій старокраєвій справі і то в власнім, добре зрозумілім інтересі, — а цілком довірєм тільки до повнішої канцелярії, яко однією компетентної а знайдете там все сумлінну і фахову пораду і поміч.

Порада безплатно відворотною поштою.

JOSEPH MAHL, Notary Public, 99—103 Ave C, New York, N. Y.

Проч зі смутком!

На виплату по 10 цент. денно.

Наколи зобов’язаете ся платити по 10 центів денно, то шлемо Вам сердечку подяку. Рати буду старати ся скорше сплатити, пливовий, враз з 12 усунинями пісень, польське, вальсів і т. д., які самі собі виберете. Пишіть по інформації і каталог рекордів, залучуючи марку на пересилку.

LIBERTY COMMERCIAL CO.,
Dept. Z., 343 E. 9 Str., New York, N. Y.

ШАНОВНА КОМПАНІЄ!

Так грамофон як і рекорди дістан я в добрім стані, за що складаю Вам сердечку подяку. Рати буду старати ся скорше сплатити, поважне не знаю ніякої ліпшої і веселішої розважки, як через Ваш гарний грамофон. Ще раз сердечко Вам дякую. Жилимий Л. Залізняк, 142 Dale str., Muskegon, Mich.

Подібні листи одержуємо від кожного коштумера.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки
1910—1912:

Духовний управитель:
О. Мих. Балог, R. 9, Box 8, Butler, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
О. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Касків, Newark, N. J.

Радні:
Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добощ, Lansford, Pa.

Організатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союзу“
знаходиться під числом 83 Grand St.,
(у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2119 КВІТ \$500.00
на п'ятьсот доларів, котрі Анна Гора-
бин отримала як посмертну заемогу
по своїм мужу Івані Горобин з Голо-
вної Каси Руського Народного Союзу
в Америці.

Dukesville, Pa., дня 19. січня 1912.

Сьвідки:
Николай Добровський,
Михайло Купнірак.

Від місцевого Уряду Руського Мо-
лодечого Союзу в Америці. Від. 129.

Іван Ковалик, пр.,
Андрей Прочко, секр.

Ч. 2172 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Іван
Шведь отримав як посмертну заемогу
по жоні Анні з Головної Каси
Руського Народного Союзу в Америці.
Johnstown, Pa., дня 17. січня 1912.

Іван Шведь.

Сьвідки:
О. В. С. Гривнак,
Василь Махник.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 300.

О. В. С. Гривнак, пр.,
Василь Махник, секр.

Ч. 2130 КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі п. Йосиф Вагнер
отримав як надзвичайну заемогу на
нев. слабкість з Головної Каси Руського
Народного Союзу в Америці.
Shamokin, Pa., дня 9. січня 1912.

Йосиф Вагнер.

Сьвідки:
А. Шаршонь,
С. Хорошак.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 1.

Мат. Олесевич, пр.,
С. Хорошак, секр.

Ч. 2131 КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі п. Юлія Червін-
ська отримала як надзвичайну заемогу
(ухв. річного засідання) з Головної
Каси Руського Народного Союзу в А-
мериці.

Борнсайд Шікаго, Ілл., 1912 р.
Лія Червінський.

Сьвідки:
Теодор Зелінка,
Іван Мельник.

Від місцевого Уряду Руського Народ-
ного Союзу в Америці. Від. 165.

Стефан Зелінка, пр.,
Стефан Коцоловський, секр.

Ч. 2171 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Йосиф
Слодичка отримав як посмертну заемогу
по жоні Марії з Головної Каси
Руського Народного Союзу в Америці.
Shamokin, Pa., дня 29. січня 1912.

Йосиф Слодичка.

Сьвідки:
С. Хорошак,
Діонізі Кулянда.

Від місцевого Уряду Руського Народ-
ного Союзу в Америці. Від. 1.

Мат. Олесевич, пр.,
С. Хорошак, секр.

Ч. 2172 КВІТ \$200.00
на двіста доларів, котрі п. Стефан Ам-
біцкий отримав як надзвичайну заемогу
за утрату руки з Головної Каси Русь-
кого Народного Союзу в Америці.
Shamokin, Pa., дня 29 січня 1912.

Стефан Амбіцкий.

Сьвідки:
А. Шаршонь,
Лука Возняк.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 1.

Мат. Олесевич, пр.,
С. Хорошак, секр.

Ч. 2075 КВІТ \$368.00
на триста шістьдесят вісім доларів, ко-
трі п. Розалія Слота отримала як по-
смертну заемогу по мужу Дмитрі з Го-
ловної Каси Руського Народного Союзу
в Америці.

Ст. Луйс, Мо., 1912. р.
Розалія Слота.

Сьвідки:
Олекса Валеский,
Еміліян Дзюбин.

Від місцевого Уряду Руського Народ-
ного Союзу в Америці. Від. 14.

Стефан Макара, пр.,
Григорій Копча, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Бр. сьв. Ап. П.
і П., від. 39, повідомляє своїх членів,
що місячний мітинг відбуде ся 11-го лю-
того, в галі Петруняка; на сей мітинг
просить ся явити всіх членів; неявив-
ший ся член буде караний після стату-
тів. — Іван Карнафев, пр., Алдрій
Сембратович, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Товариство „Запо-
рожська Січ“, від. 117, подає до відо-
мості, що на річний мітинг вибрано слі-
дуючих урядників: Іван Ганачівський,
пр., Фелікс Дашкевич, кас.; Іван Ві-
лобам, секр. фінанс.; Казимир Камін-
ський, секр. рекорд. Мітинги відбува-
ють ся кожної другої суботи по 1-шій,
о год. 8-й вечір, в галі Міллера під ч.
134 Е. 7-ма ул., Нью Йорк, Н. Й. З у-
сякими справами відносячими ся до то-
варства просимо звертати ся на адресу:
К. Kaminsky, 134 E. 7-th St., New
York, N. Y.

ЕЛИЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Товари-
ство „Запорожська Січ“, від. 234 пові-
домляє своїх членів, що річний мітинг
відбув ся 20 січня 1912 року. Зістали
вибрані слідуєчі нові урядники на 1912
рік: Л. Молофій, пр.; П. Нерода, з.
пр.; І. Генеге, кас.; В. Кордаш, з. кас.;
М. Галінович, секр.; І. Кулинч, з. секр.;
контрольна ком.: І. Пілот і Е. Кроспов-
ський; надзирателі хорих: М. Огор і І.
Кіценюк; хорунжі: Т. Скоренький і Н.
Приймак; дверники: З. Прип'як і Ф.
Кіценюк. Мітинги відбуватись будуть
в тій самій галі, що і до тепер в першу

суботу по 15-тім. — Адрес секр. зву-
чить: 230 First Str., Elizabethport,
N. J.

ВУНСОКЕТ, Р. І. Товариство „За-
порожська Січ“, під покровом сьв. Во-
лодимира, від. 206, повідомляє всіх інте-
ресованих, що на річний мітинг вибра-
но: Василь Патрило, пр.; Мартин
Галас, кас.; Йосиф Ірза, секр. Всіх інте-
ресованих просить ся звертати на а-
дресу: Йосиф Ірза, 21 Cato Street,
Woonsocket, R. I.

ВІЛКСОКЕТ, ПА. Сестрицтво Пр.
Зачатія сьв. Анни, від. 307, повідомляє
всі свої членкині, що квартальний мі-
тинг відбуде ся дня 11-го лютого с. р.
о год. 2-й по пол. На с'їм мітингу буде
приймати ся нові членкині без вступ-
ного так жени як і дівчата. Просимо всі
членкині, щоби прибули на той мітинг,
бо маємо поговорити о важних справах.
— Олена Кукиш, пр.; Катерина Тирпак,
кас.; Розалія Говлоска, секр.

Н. С. ПІТСБУРГ, ПА. Братство сьв.
Георгія, відділ 250, повідомляє всіх сво-
їх членів о порядку мітинговім: кожний
член має явити ся точно о годині 2. по
пол. в 2-у неділю по першій в галі
церковній. Член неявивший ся на час
підлягає карі 50 цнт., а урядник \$1.00.
— Стефан Маційовський, пр.; С.
Кос, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Товариство ім.
„Богородчани“ під опікою Пр. Діви Ма-
рії, від. 233, подає до загальної відо-
мості, що дня 27. січня 1912 року вибра-
но слідуєчий новий уряд: Дмитро Ква-
сеньяк, пр.; Василь Колеба, кас.; І-
ван Мартинець, секр.; Дмитро Колеба,
заст. пр.; Василь Касек і Іван Гав-
рилко, контролери. Наші мітинги відбу-
вають ся в галі на п'ятій улиці,
Beethoven Hall, 210—214 Fifth Str.,
New York City.

ЦЕНТРАЛІЯ, ПА. Бр. сьв. Йоса-
фата від. 231, подає до відо-
мості, що на річний мітинг дня 21. січня 1912 р.
вибрано новий уряд на 1912 р. як слі-
дує: П. Максимок, пр.; Дмитро Томчук,
секр.; Федор Федорук, кас.; Іван То-
дор, заст. пр.; Матій Заграновський і
Олекса Романюк котролери; Михайло
Тодор і Василь Тороус оглядачі хорих;
Михайло Моклюк дверник. — П. Ма-
ксимок, пр., Дмитро Томчук, секр.,
Федор Федорук, кас.

ГОМСТЕД, ПА. Бр. сьв. Арх. Мих.
від. 23 подає до відо-
мості, що вибрано
слідуєчий новий уряд: Гр. Білий, пр.;
Ів. Іван, з. пр.; Й. Гаврило, секр.; Е.
Крак, запис.; М. Козак, кас.; М. Білий
і Гр. Петканич, доз. каси; Й. Стоффа,
доз. хорих; Гр. Щерба заставн.; Гр.
Чайковський, доз. маєтку; П. Хмельяр,
кап.; П. Насцяк, дверн. — Й. Гаврило,
секретар.

КІНГСТОН, ПА. Сестрицтво Пр. Ме-
ляні, від. 267 подає до загальної відо-
мості, що дня 28. січня зістали вибрані
слідуєчі нові урядники: Марія Фецько
(мол.) пр.; Марія Малєга, з. пр.;
Верона Месарц, кас.; Клемент Коваль-
чик, секр. Мітинги відбувають ся в кож-
ду четверту неділю в місяці, в галі Гіл
Сайд Лодж. Кожда сестра має явити ся
на слідуєчий мітинг і вирівнати свій
довг, бо в противнім разі всі довгуючі
будуть суспендовані. — Клемент Ко-
вальчик, секр. 457 Main St., King-
ston, Pa.

ЮНГСТАВН, О. Братство сьв. Арх.
Михайла, від. 140 повідомляє всіх своїх
членів місцевих і позамісцевих, що дня
11-го лютого відбуде ся мітинг в галі під
ч. 647 Вест Федерел стр., Юнгставн, О.
Всі члени мають явити ся на с'їм мітин-
гу. Котрий член не явить ся то запла-
тить 50 центів, а урядник 1.00 дол. кар-
ни. Мітинги відбувають ся в другу не-
ділю по першій. Котрі члени не вирів-
нають свого довгу до 11-го лютого, бу-
дуть виключені з братства і Руського
Народн. Союзу. — Александер Літвін,
пр.; Василь Скіба, секр.

ЛЕЙСЕНПІНГ, ПА. Бр. сьв. Ів. Хр.
від. 59 повідомляє, що вибрано слідує-
чий новий уряд: Ф. Козловський, пр.;
П. Коцан, кас.; А. Овад, секр. Адреса
секр. звучить: Andrew Owad, Box 36,
Vanderbilt, Pa.

СТ. ЛЮІС, МО. Братство сьв. Ар-
хангела Мхх., від. 14. повідомляє, що
вибрано слідуєчий уряд на рік 1912:
Ст. Куріла, пр.; Г. Валентик, з. пр.;
Алекс. Патрош, секр. фінанс.; Гр. Коп-
ча, заст. секр. фін.; Ст. Макара, секре-
тар рекорд.; Іван Мудрейко, заст. секр.
рекорд.; Мхх. Ридзик, касієр; Мхх. Коп-
ча, заст. кас.; Гн. Ридзик, Андр. Серняк
і Мат. Патрош, контрольна комісія; Т.
Литвак, маршалок; Д. Мороз і М. Дзю-
бин хорунжі; Я. Ружила і М. Жидня
дверники; А. Валеский, заступня
правний Братства; П. Копча, опікун хо-
рих на Белвіл, Ілл.; Ів. Семаншин, опі-
кун хорих на Мерівіл, Ілл.; Гр. Кури-
ла, опікун хорих на Медісон, Ілл. — Гр.
Копча, бувший секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Товариство „Про-
світа“, від. 204, повідомляє, що міся-
чний мітинг відбуде ся в суботу, дня 10-го
лютого 1912 о 8. годині вечір, в галі
під числом 117 Ave. A., (галі Конови-
ча). Кожний товариш і товаришка не-
хай прибудуть на сей мітинг, позаяк суть
важні справи до полагодження; рівнож
просить ся взяти з собою відзнаку то-
вариську (ухвала минулого мітингу).
Адреса секр. звучить: Семен Святий.
218 E. 3rd St., New York, N. Y.

ЧІКАГО, ІЛЛ. Братство Рожд. Пр.
Богородиці, від. 259, дає до загальної
відо-
мості, що вибрано слідуєчий уряд
на рік 1912: Теодор Пелех, пр.; Олекса
Баган, місто-пр.; Еміль Скородинський,
секр. фінанс.; Петро Пращек, секр. рекорд.;
Дм. Гнатко, касієр; контрольна комісія:
Петро Щербатий і Мих. Мочаловський;
надзирателі хорих: Іван Пікович і Мих.
Кукіла; Стефан Карпа, маршалок; Ю-
рій Мітьо, хорунжий; Андр. Копко, двер-
ник. Мітинги відбувають ся в Шовмейкер
Гал, 4652 Ешленд Ave. в кожду 3-ту
суботу о год. 7. вечір. Всі письма ти-
каючі ся Братства належить засилати
на адресу. Е. Скородинський. 4936
Loomis St., Chicago, Ill. — Е. Ско-
родинський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Братство сьв.
Георгія, від. 239, подає до відо-
мості, що вибрано на рік 1912 слідуєчий новий
уряд: І. Боросевич, пр.; Г. Кудла з.
пр.; Т. Грицей, секр.; А. Фіна, касієр.
Приналежні для братства письма слати
на адресу секретаря: Т. Нгуєс! 233
Fitzwater St., Philadelphia, Pa. — Т.
Грицей, секретар.

СВОЕРС, ПА. Братство сьв. Арх.
Михайла, від. 197, взиває членів, місце-
вих і позамісцевих, щоби кождий явив
ся на мітинг, дня 18-го лютого; мітинг
розпочне ся точно о 2-й год. по пол. На
с'їм мітингу суть дуже важні справи до
полагоження. — Н. Господар, пр.,
Л. Лазор, кас., Анд. Лукецкий, секр.

ДЖЕНЕТ, ПА. Бр. сьв. Муч. Дими-
трія, від. 207, буде приймати членів до
Братства без вступного через 2 місяці:
лютий і марець. — Д. Терпко, секретар.

ДЕТРОІТ, МІЧ. Бр. сьв. Івана Хр.
від. 292, подає всім своїм членам до ві-
домості, що на річний мітинг, котрий
відбув ся дня 1911 р. вибрано слідує-
чий новий уряд: Теод. Титар пр.; Стеф.
Бабій заст. пр.; Гр. Михайл-
шин касієр; Тео. Солодкий заст. касіє-
ра; Йосафат Філас секретар; Михайл
Зень заст. секр.; контролери: Михайл
Козелко, Михайл Опалак; надзирателі
хорих: Іван Салагуб і Тимко Лис. Мі-
тинг місячний відбуде ся дня 11. лютого
1912 р., на котрий мають явитись без-
взглядно всі члени; неявивший ся член
підлягає карі після ухвали. На мітингу
будемо приймати нових членів без
вступного, а через цілий місяць лютий
і марець за половину вступного до Брат-
ства, а до Р. Н. Союзу після статутів.
І. Філас, місц. секретар.